

ISSN 1318-5772 XXVII (2020) št. 2

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

Ušesa vsega ljudstva
so bila obrnjena
proti knjigi postave.
(Neh 8,3b)

καὶ ὅτα παντὸς τοῦ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου

וְאִזְנֵי כָּל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה

ČAS PREIZKUŠENJ IN SVETO PISMO

POGOVOR Z JANEZOM KOZINCEM
O izkušnji življenja v Božji besedi

RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVZE
Psalmi in preizkušnje življenja (Psalm 143)

NOVA RUBRIKA: PAVLOVA OBČESTVA
Razdori v prvi Cerkvi in moč evangelija o križu

UVODNIK Samo Skralovnik KAJ IZHAJA OD BOGA?	3
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA s. Snežna Večko NOVI LJUDJE ZA NOVE NALOGE	4
BOŽJA BESEDA RASTE Romana Bider POSTATI OVCA, KI SE PUSTI BOŽATI	5
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec PAPEŽ FRANČIŠEK O VIHARJU PANDEMIJE	6
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE Zlata Krašovec VEDETI MORAMO, KAKŠNA BO CENA, ČE LJUBEZEN KOT ZASTONJSKO DARITEV IZKLJUČUJEMO	8
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Alan Tedeško PSALMI IN PREIZKUŠNJE ŽIVLJENJA	13
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Mira Stare BESEDE IN DEJANJA, KI OZDRAVLJAJO	16
PAVLOVA OBČESTVA Maksimilijan Matjaž RAZDORI V PRVI CERKVI IN MOČ EVANGELIJA O KRIŽU	19
BRALCEM BOŽJE BESEDE Marjeta Petek Ahačič KAKO BRATI BOŽJO BESEDO DANES	23
IZZIV ZA DELO V SKUPINAH Benjamin Siter V KAKŠNO ZEMLJO SEM VSEJAN?	25
OSEBE V SVETEM PISMU Izet Veladžić JUDA IZ ULICE RAVNE	27
BIBLIČNI TOPOSI Samo Skralovnik VIŠINE V SVETEM PISMU	28
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO br. Jan Dominik Bogataj ORIGEN, BOLEZEN IN GREH	30
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI Martina Naglost BIBLIČNA SKUPINA ŽUPNIJE SV. ŠTEFANA VIPAVA	32
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM Samo Skralovnik TIPI TOP, ZGODBA O MARTI	34
PRIPOROČAMO V BRANJE Jana Podjavoršek, Benjamin Lülük	36
MOLITEV Z BOŽJO BESEDO Delavnice molitve in življenja	38

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška biblična revija,
ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje s podporo SŠK.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
info@biblicnogibanje.si
www.biblicnogibanje.si
www.facebook.com/biblicnogibanje.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Vlasta Doležal Rus, Zlata Krašovec,
Marjeta Petek Ahačič, Tatjana Rupnik
ODGOVORNI UREDNIK: dr. Samo Skralovnik
GLAVNI UREDNIK: dr. Maksimilijan Matjaž

LEKTORIRANJE: Anton Kocmut

FOTOGRAFIJE: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni
pod fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno,
je uporabljen in naveden spletni vir.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Ana Pišek

OBLIKOVNA ZASNOVA: Branka Smodiš

PRELOM IN PRIPRAVA ZA TISK: Robert Rošker

TISK: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

KAJ IZHAJA OD BOGA?

Tokratna številka *Božje besede danes* je nastajala v posebnem času, v času pandemije virusa covid-19. Ta je celotno skupnost in vse njene posameznike prisilil v določene spremembe: kdo si je še pred mesecem predstavljal mašo preko spleta? Ali bolj realno, kdo je še nedolgo nazaj slutil, da bo trepetal za svoj vsakdanji kruh? Ta je za marsikoga pogojen z obiskom trgovine, delujočim gospodarstvom; a nekaj se kljub vsemu ni spremenilo: našo temeljno hrano, Božjo besedo, najdemo v Svetem pismu, včeraj in danes. To pa ni pogojeno z delovnim časom trgovin. Nasprotno, Sveto pismo je edina »trgovina«, ki je legitimno odprta »24/7«. Mnogi so v teh časih stiske, ki ima zelo različne oblike, iskali odgovore ali primerjave v Svetem pismu. Ali Sveto pismo, ki je nastalo pred tisočletji, lahko spregovori sodobnemu človeku v njegovi konkretni krizi? Marsikdo je pomislil na vzporednice v Svetem pismu, npr. na egiptovske nadloge, konkretno na nadlogo kuge. Lahko bi navedli še kakšno drugo »vzporednico«, npr. Jeremija poroča, da se je »smrt priplazila skozi okna, prišla v naše hiše, pobrala otroke s cest, mladeniče s trgov ...« (9,20). Podobnosti na prvi pogled ne zmanjka, vendar, ali so utemeljene? Ali nosijo tudi kakšen pomen za sodobnega človeka?

Ustavimo se za trenutek pri egiptovskih nadlogah. Pojem »nadloge« se nanaša na deset nadlog, ki igrajo pomembno vlogo v zgodbi o izhodu Izraelcev iz egiptovskega suženjstva. Ena od teh je tudi kuga (pandemija). V zgodbi sta ključna teološki in moralen pomen nadlog. Se pravi, da samo bistvo nadlog ni v čudežni pojavnosti, temveč v moralnem opominu in teološkem spoznanju. Na teološki ravni gre za spopad med dvema avtoritetama, Božjo in faraono. Nadloge so predstavljene kot nujna posledica človekove (faraonove) zaprtosti vase, nedovzetnosti za presežno, krivice do bližnjega. Tukaj se v bistvu skriva arhetipska zgodba srečanja človeka s presežnim: če se človek ni pripravljen odpreti in sprejeti svoje vloge, Bog najprej svari. Ko se človek izkaže nedovzet za ta svarila, Bog pošlje nadloge. To »logiko« lahko slehernik preveri in izkuša v svojem lastnem življenju, zato je arhetipska. Teološki namen je torej spoznanje Boga. Na drugi strani je zgodba tudi moralni opomin, jasna obsodba

zatiranja in drugih krivic. Uresničitev nadlog torej ni vnaprej določeno dejstvo, temveč nujna posledica prej opisanega moralnega in socialnega stanja v Egiptu. Podobno danes; če zdravnik kroničnemu kadilcu napove zdravstvene težave, to ni prerokba ali Božja sodba, to je preprosta posledica ignorance kadilca, ki ne upošteva nasvetov, da bi spremenil svoje življenje.

Kje lahko najdemo vzporednice za sodobnega človeka? Faraon je bil čaščen božansko, a faraon, božanstvo takratnega sveta, je bil premagan. Poleg tega je bil Egipt v tistih časih sinonim moči in vsega človeškega. To odpira bolj zanimivo primerjavo in vprašanje, kdo je »faraon« danes. Kdo so božanstva današnjega globalnega sveta? Vse to, kar je še včeraj trdno stalo na »modernem Olimpu« in se je kazalo kot večno, nespremenljivo, edino mogoče, se je sesulo v prah. Ta padec pa je povzročil mikroorganizem, sploh ni treba v to zgodbo tlačiti Boga. Zdi se torej, da je v pandemiji tudi določena ironija. Če lahko sodobni človek v takih in drugačnih nadlogah iz Svetega pisma prepozna določeno vzporednost z virusom covid-19, je ta morda v tem, da je vse, kar »ne izhaja od Boga« (prim. Apd 5,39), se pravi vse, kar v resnici ne daje življenja, v bistvu obsojeno na propad tako v antičnem Egiptu kot v krasnem novem svetu. Morda je za sodobnega človeka pandemija priložnost za (lažje) razločevanje med tem, kar je Božje, in tem, kar ni.

To pa je tudi namen tokratne številke, ki je pred vami. S prispevki, ki so uglašeni na stiske, bolezni in druge človeške težave, ki jih opisuje Sveto pismo in s katerimi se človek bori od svojega začetka, želi sodobnega bralca spomniti, da je Bog Svetega pisma tudi Bog »stiskanih«. Ko govorimo o egiptovskih nadlogah, namreč pogosto spregledamo motiv Božjega delovanja, in ta je človeška stiska: »Dobro sem videl stisko svojega ljudstva ... in slišal, kako vpije ... da, poznam njegove bolečine. Zato sem stopil dol, da ga rešim ... « (2 Mz 3,7-8) In to ne velja le za antični Egipt. Velja za vse »Egipte«, torej za vse situacije, ki človeka zasujnjijo s »kumaricami, lubenicami, porom, čebulo in česnom« (4 Mz 11,5) in ga končno naredijo nedovzetnega za Božjega in bližnjega. •••

foto Jure Viltušnik

NOVI LJUDJE ZA NOVE NALOGE

Sredozemlje: nova obljubljen dežela¹

Deželo, v kateri se je razvijal stari Izrael, Sveto pismo opisuje kot deželo, v kateri se cedita mleko in med. Zdaj – smo v prvem stoletju po Kristusu – se Božje ljudstvo širi na območje okrog Sredozemskega morja, ki ga zaznamujeta grška modrost in rimsko pravo. To je tisti čas najrazvitejši in najnaprednejši del sveta znotraj obsežnega Rimskega cesarstva. Prav Rimsko cesarstvo z urejenimi prometnimi potmi, trgovskimi tokovi, enotnim denarnim sistemom itd. bo omogočilo, da se bo Božja beseda lahko še bolje in bolj sistematično izrazila in se razširila po celotnem področju od Španije do Perzije in od Sahare do severne Evrope.

Skoraj v vsakem mestu Rimskega cesarstva so bila naselja judovskih trgovcev z njihovimi shodnicami. Vera v enega Boga je pritegnila tudi neredkega tujca. Toda če se je kdo želel pridružiti njihovi skupnosti, je moral sprejeti vse judovske običaje in zakone. Grško-rimska religija dejansko ni mogla izpolniti človeka, ki je iskal resnico in ljubezen, Judje pa so odrešujoče razodetje pravega Boga ljubosumno vezali na svoj narod. Bilo je kakor vklenjeno v njihove etnične meje. V ta čas je Bog poklical človeka, ki je odrešilno oznanilo ponesel ljudstvom zunaj Palestine. To je bil apostol Pavel, po rodu Jud, po državljanstvu Rimljan, po izobrazbi poznavalec judovske postave in domač v grški kulturi. Kot strastnemu nasprotniku skupine, ki je križanega Jezusa Kristusa razglašala za vstalega, in še hujše, za Božjega Sina, je Bog najprej razodel, da je samo v njem zveličanje. Razodetje, da je Jezus, ki ga je imel za izdajalca očetne vere, resnični Odrešenik, ga je pretreslo. Odslej je goreče oznanjal, da je to, po čemer hrepnijo Grki v svoji modrosti in Judje z izpolnjevanjem Postave, Bog podaril človeštvu po svojem Sinu. Z vsem svojim prizadevanjem ne moremo doseči opravičenja, ki nam ga Bog milostno daje po veri

v Jezusa Kristusa. Z nadčloveškimi napori je na treh misijonarskih potovanjih obhodel Sredozemlje in pridobival ljudi za Jezusa Kristusa.

V apostolski vnemi, da novonastalim krščanskim skupnostim odgovori na njihova vprašanja in razjasni novost življenja v Kristusu, jim je pisal pisma, od katerih se jih je ohranilo štirinajst (nekatera so izpod peresa njegovih učencev). Zahvaljujoč njim, smo verniki prejeli neizčrpne zaklade razodetja, iz katerega se hrani naša vera. Pavel nam zatrjuje, da »je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki« (Rim 5,8). Zato »prihaja na vse ljudi opravičenje, ki daje življenje« (5,18). In to po krstu, v katerem smo »skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novega življenja« (6,4). Novo življenje rodi sadove, kakršnih s svojimi močmi nismo mogli nikdar doseči. Pavel nas vneto spodbuja, da si prizadevamo zanje. V 13. poglavju Prvega pisma Korinčanom zapoje hvalnico ljubezni, ki je največji od vseh milostnih darov – po pravici pravijo, da je pri njenem opisovanju imel pred očmi Jezusov zgled. Pavel pa pokaže tudi, kaj on sam prenaša, da bi vsem oznanil evangelij. »V vsem nas stiskajo, vendar nismo utesnjeni; na neprehodni poti smo, vendar ne brez izhoda; preganjajo nas, vendar nismo zapuščeni; ob tla nas mečejo, vendar nismo uničeni; vedno nosimo v telesu Jezusovo umiranje, da bi se tudi Jezusovo življenje razkrilo v našem telesu« (2 Kor 4,8-10).

To oznanilo je osvojilo Rimsko cesarstvo. Do takrat ljudje niso slišali ničesar tako osupljivega. Razširilo se je po vsem svetu in po dva tisoč letih ni izgubilo nič od svoje moči, globine in lepote. •••

V NASLEDNJI ŠTEVILKI

bomo spoznali ključ Priprava semen.

¹ Prirejeno po Kustič, Živko. Prev. 2000. Mali ključ Svetega pisma. Maribor: Slomškova založba.

POSTATI OVCA, KI SE PUSTI BOŽATI

V predalu z dragocenostmi hranim etui z rjavim papirčkom, na katerem je natisnjen psalm št. 23, ki se začne: »Gospod je moj pastir, nič mi ne manjka ...« (Ps 23,1) Ko je bila naša družina še čisto mlada, smo si ta psalm izbrali za skupno molitev. Kmalu smo ga znali na pamet, postal je »naš«, listke s psalmom pa so dobili v roke gostje, kadar smo skupaj molili pred obedom. Takrat nam res ni nič manjkalo. Pašniki so bili zeleni in vode počitka vedno blizu.

Toda kot se prej ali slej zgodi vsakomur, je prišel tudi za nas čas preizkušenj. Rodila se nam je hudo prizadeta hčerka ... in odtavali smo »po globeli smrtne sence« (Ps 23,4). Kaos raztreščenih predstav, žalosti in vsakodnevnih stisk je bil velikanski, Bog pa se je zdel kakor zavrt v tišino. Danes seveda vem, da je vseskozi bdel nad nami in nas zasipal s pozornostjo, le da drugače, kot bi si takrat sama želela. Ogrevale nam je mišice za čisto nove poti, ki so nam prihajale naproti: »Ne bojim se hudega, ker si Ti z menoj ...« (Ps 23,4)

Da smo sčasoma lahko povezali in uredili kaotične razbitine naših življenj, nam je Bog začel pošiljati zgodbe. Tatu se je, denimo, nekoč sanjalo, da bo naša posebna hči postala učiteljica. Z vsem žarom nam je hitel razlagati, da so bile njegove sanje tako žive in prepričljive, da se bodo zagotovo uresničile. Če sem takrat s strtim srcem požirala solze ob njegovemu trudu, da bi nas potolažil in nam vlil upanja, danes vem, da so bile tiste sanje zares preroške. Pisano je: »Z oljem mi maziliš glavo ...« (Ps 23,5) Naša hči je res postala učiteljica, le da drugačna od običajnih učiteljev. S svojo drugačnostjo nas strogo vzgaja, da bi se naučili sprejemati življenje takšno, kakršno dejansko je, in se čim prej spoprijateljili z vsem neizogibnim. Pri njej ne vžigajo prijemi, kot je »še eno žličko za mamico in eno za očija ...«. Ona šola nas, in ne mi nje. Spreminjanje in prilagajanje lahko pričakujemo izključno od sebe. Učimo se ceniti vse, kar imamo, kar pravzaprav sploh ni težko. Predvsem pa skrbno vadimo *amor fati*, kar pomeni ljubiti vse, kar se nam zgodi. »[M]oja čaša je prepolna.« (Ps 23,5)

Čeprav so filozofi naš čas razglasili za čas konca »velikih zgodb«, ki naj ne bi več imele moči navduševati postmodernega človeka, so svetopisemske zgodbe v naši življenjski šoli ključnega pomena, ko se trudimo opremiti z vsakršnim smislom. Vanje vstopamo z lastnim izkustvom in poslušamo, kaj nam o naših veseljih in tegobah pripoveduje Beseda. Zgodbe nam pomagajo odgovarjati na vprašanja: Kje si? Kje je tvoj brat? Kako hraniš semena, vsajena vate? Kaj je razlog upanja v tebi? Šepetajo nam, da je v sami sredi sveta preoblikujoče žarišče ljubezni in da je namen vsega, kar se nam dogaja, naj bo lepo ali grdo, to, da rodi še večjo ljubezen. Božje logike nas učijo paradoksi: močan sem tedaj, ko sem slaboten. Kjer sem ranjen, sem živ. Prvi bodo zadnji in zadnji bodo prvi. Naučiti se živeti pomeni naučiti se trpeti. Križ je orodje zveličanja. Ljubezen je močnejša od smrti. Po njegovih ranah smo bili ozdravljeni ... Ideale nam postavlja blagrovanje najmanjših, ubogih, osramočenih – in zavrženih kamnov, ki so postali vogelni kamni. »Le dobrota in milina me bosta spremljali vse dni mojega življenja.« (Ps 23,6) •••

*»Kdor nosi svoje sanje, svojo bolečino,
nevidno v senci molka skoz življenje
in ve, da v tem, kar daje mu trpljenje,
resnica je in mir in kruh in vino,
mu dnevi sreče, dnevi strtega duha,
med sabo neločljivo prepleteni,
žare kot čisti tempelj, posvečeni
v pojoči školjki Tvojega srca.«
(Brane Senegačnik)*

PAPEŽ FRANČIŠEK O VIHARJU PANDEMIJE

V petek, 27. marca 2020, je papež Frančišek na ploščadi pred baziliko sv. Petra vodil molitveno bogoslužje v priprošnjo za prenehanje pandemije koronavirusa. V nagovoru, ki ga objavljamo, je razlagal evangelijski odlomek o viharju na morju (Mr 4,35-41). V viharju učenci zagledajo Gospoda kot tistega, ki rešuje.

»Tisti dan, ko se je zvečerilo, jim je rekel: »Prepeljimo se na drugo stran!« Ko so odslovili množico, so ga vzeli v čoln, kakor je bil. Tudi drugi čolni so bili z njim. Nastal je velik vihar in valovi so pljuskali v čoln, tako da je čoln že zalivalo. On pa je bil na krmi in je spal na blazini. Zbudili so ga in mu rekli: »Učitelj, ti ni mar, da se utapljam?« In vstal je, zapretil vetru in rekel morju: »Utiхни! Môlči!« In veter se je polegel in nastala je velika tišina. Njim pa je rekel: »Kaj ste strahopetni? Kako da še nimate vere?« Prevzel jih je velik strah in so govorili med seboj: »Kdo neki je ta, da sta mu pokorna celo veter in morje?«« (Mr 4,35-41)

Gosta tema

Zavedeli smo se, da smo vsi v istem čolnu, vsi krhki in izgubljeni, obenem pa pomembni in potrebni, vsi poklicani, da skupaj veslamo, vsi potrebni vzajemne tolažbe.

»Tisti dan, ko se je zvečerilo« (Mr 4,35). Že nekaj tednov se zdi, da se je zvečerilo. Gosta tema se je zgrnila na naše trge, ulice, mesta. Zagospodovala je nad našim življenjem in napolnila vse z oglušujočo tišino in obupno praznino, ki ohromi vsako reč, ki se je dotakne; čuti se v zraku, zazna se v kretnjah, to povedo pogledi. Postali smo preplašeni in izgubljeni. Kot učence iz evangelija nas je iznenada presenetil nepričakovan in divji vihar. Zavedeli smo se, da smo vsi v istem čolnu, vsi krhki in izgubljeni, obenem pa pomembni in potrebni, vsi poklicani, da skupaj veslamo, vsi potrebni vzajemne tolažbe. Na tem čolnu ... smo vsi. Kakor tisti učenci, ki enoglasno govorijo in v stiski rečejo »utapljam se« (v. 38), tako smo se tudi mi zavedeli, da ne moremo iti dalje vsak zase, ampak samo skupaj.

Jezus spi

Zlahka se najdemo v tej pripovedi. Težko pa je razumeti Jezusovo držo. Medtem ko so učenci vznemirjeni in obupani, je on na krmi, na tistem

delu čolna, ki se prvi potopi. In kaj počne? Kljub premetavanju mirno spi, zaupa Očetu – to je edino mesto v evangeliju, ko vidimo Jezusa spati. Ko ga potem zbudijo in umiri veter in vodovje, se obrne na učence z očitajočim tonom: »Kaj ste strahopetni? Kako da še nimate vere?« (v. 40)

Očitek

Skušajmo razumeti. V čem je pomanjkanje vere pri učencih, ki se postavlja v nasprotje z Jezusovim zaupanjem? Niso nehali verovati vanj, saj ga kličejo. Vidimo pa, kako ga kličejo: »Učitelj, ti ni mar, da se utapljam?« (v. 38) Ti ni mar: mislijo, da se Jezus ne briga zanje, da mu zanje ni dosti mar. Med nami, v naših družinah je ena od stvari, ki najbolj boli, ko nam kdo reče: »Nič ti ni do mene!« Ta stavek zaboli in sproži v srcu vihar. Tudi Jezusa je moralo prizadeti. Nikomur namreč ni več do nas kot njemu. Ko so ga namreč poklicali, takoj reši svoje učence, ki so izgubili zaupanje.

Vihar razkrinka ranljivost

Vihar razkrinka našo ranljivost in pusti odprte tiste lažne in odvečne gotovosti, s katerimi smo si zgradili svoje agende, svoje načrte, navade in prioritete. Pokaže nam, kako smo pustili, da je zaspalo in bilo zapuščeno, kar hrani, podpira in daje moč našemu življenju in naši skupnosti. Vihar razkrinka vse »zavijanje v celofan« in pozabljanje tega, kar je nahranilo dušo naših narodov; razkrinka vse poskuse, da bi z navidezno »odrešilnimi« navedami utišali bolečino, ker se nismo sposobni sklicevati na svoje korenine in priklicati spomina svojih prednikov, s tem pa se prikrajšamo za potrebno imunost pri zoperstavljanju nepravilnostim.

Čas sodbe

»Kaj ste strahopetni? Kako da še nimate vere?« (v. 40) Gospod, tvoja beseda nas pretresa in zadeva vse nas. To ni čas tvoje sodbe, ampak naše sodbe: čas, da izberemo, kaj je res vredno in kaj mine, da ločimo to, kar je potrebno, od tega, kar ni. To je čas, da naravnamo življenjsko smer proti tebi, Gospod, in proti drugim. In pogledamo lahko

foto_Paul Haring (Catholic News Service)

na toliko zglednih sopotnikov, ki so v strahu ravnali tako, da so darovali svoje življenje: zdravniki, bolničarji in bolničarke, zaposleni v trgovinah, čistilci, skrbniki ostarelih, prevozniki, redarji, policisti, prostovoljci, duhovniki, redovnice in tolikeri, res tolikeri drugi, ki so razumeli, da se nihče ne bo rešil sam.

Obrniti v dobro vse

Nismo samozadostni, sami se lahko samo potopimo; potrebujemo Gospoda, kakor so starodavni krmarji potrebovali zvezde. Povabimo Jezusa v čolne svojega življenja. Izročimo mu svoje strahove, da jih premaga. Kakor učenci bomo izkusili, da z njim na krovu ni brodoloma. Kajti to je Božja moč: obrniti v dobro vse, kar nas doleti, tudi hude reči. On prinaša vedrino v naše viharje, ker z Bogom življenje nikoli ne umre.

Gospod rešuje

Gospod nas sprašuje in nas sredi našega viharja vabi, naj prebudimo in poživimo solidarnost in upanje, ki sta sposobna dati trdnost, podporo in pomen tem uram, v katerih se zdi, da se vse potaplja. Gospod se prebuja, da bi prebudil in poživil

našo velikonočno vero. Imamo sidro: v njegovem križu smo bili rešeni. Imamo krmilo: v njegovem križu smo bili odkupljeni. Imamo upanje: v njegovem križu smo bili ozdravljeni in objeti, da nas nič in nihče ne more ločiti od njegove odrešilne ljubezni. Sredi osame, v kateri trpimo zaradi pomanjkanja čustev in srečanj, ko izkušamo pomanjkanje toliko reči, prisluhnimo še enkrat oznanilu, ki nas rešuje: Vstal je in živi z nami. Gospod nas poziva s svojega križa, naj najdemo življenje.

Objeti neprilike

Objeti njegov križ pomeni najti pogum, da objavimo vse neprilike sedanjega časa in za hip opustimo svoj videz vsemogočnosti in posesti, da bi dali prostor ustvarjalnosti, ki jo je sposoben prebuditi le Duh. Pomeni najti pogum, da odpremo prostor, kjer se bodo vsi lahko čutili poklicane, in omogočimo nove oblike gostoljubja, bratstva in solidarnosti. V njegovem križu smo bili odrešeni, da sprejmemo upanje, in zdaj dovolimo temu upanju, da podpira vse možne ukrepe in načine, ki nam lahko pomagajo, da varujemo in smo varni. Objeti Gospoda, da bi objeli upanje: to je moč vere, ki osvobaja od strahu in daje upanje. •••

*Vihar razkrinka
našo ranljivost
in pusti odprte
tiste lažne
in odvečne
gotovosti,
s katerimi smo
si zgradili svoje
agende, svoje
načrte, svoje
navade in svoje
prioritete.*

VEDETI MORAMO, KAKŠNA BO CENA, ČE LJUBEZEN KOT ZASTONJSKO DARITEV IZKLJUČUJEMO

Po odločitvi slovenskih škofov poteka od lanske jeseni Šmarju pri Jelšah enoletna priprava kandidatov za študij v bogoslovju. To je čas, v katerem preverjajo svojo poklicanost in utrjujejo svoj odnos z Gospodom, spoznavajo pa tudi pastoralno in karitativno delo. Vodenje leta priprav (propevitičnega letnika) so škofje zaupali duhovniku Janezu Kozincu. Zaradi epidemije covida-19, ki je ravno Šmarje pri Jelšah zaznamovala precej bolj druge slovenske kraje, najin pogovor v resnici ni potekal kot pogovor, temveč sva si dopisovala. Ampak saj vemo – Duh veje, kjer hoče.

še tako prigovarjal, naj me vendar pusti pri miru, ker že imam načrtano pot, in naj si raje izbere in nagovarja koga drugega, mi enostavno ni dal miru. Poleg tega sem imel še blagoslov, da so bili tedaj ob meni pravi ljudje, predvsem Tadej Linasi, ki je bil tisti čas kaplan v Celju in je ta moj nemir, ta ogenj, prepoznal in ga ravno prav razpihoval. Oče za moj nastajajoči nemir ni slišal iz mojih ust. Verjetno pa je vedel, da se v meni nekaj dogaja. Danes se včasih sprašujem, ali ni bilo morda potrebno, da gre še on k Bogu Očetu, da mi izprosi poguma, da stopim na pot duhovništva. To bom verjetno izvedel kasneje.

foto: Tatjana Splichal

Za uvod nekaj malega osebne zgodovine. Študijska in poklicna pot vas sprva ni vodila v bogoslovje. Doktorirali ste iz kemije in delali na področju znanosti. Kako pride do tega, da človek, potem ko si že »lepo postelje«, (nenadoma) spozna, »da to ni to«? Odločitev ste sprejeli po smrti očeta. Je bila povezana z njo?

V svojem primeru lahko zagotovo rečem, da na novo pot povabi Gospod. Res se zdi nenavadno zapustiti neko gotovost, udobje, ki si ga lahko človek pridobi. Vseeno pa si za izbiro duhovništva ne pripisujem nobenih zaslug. Gospod je bil vztrajen v svojem povabilu. Če sem mu v molitvi

Z Bogom lahko prijateljujemo na različne načine. Eden od njih je druženje z Besedo. Do neke mere jo seveda prebirate »po službeni dolžnosti«. Kaj pa vam branje Svetega pisma pomeni osebno? Kako pristopate k branju? Imate kakšno posebno »rutino« ali bolj rečeno »obred«?

Ko ste že omenili očeta ... Spominjam se časa najstniških let, ko je ata zmeraj poskrbel, da je bilo Sveto pismo na klubski mizi v dnevni sobi. Večkrat ga je ob nedeljah vzel v roke in nam hudomušno kaj na glas prebral iz njega. Potem se spomnim, da sem Sveto pismo jemal v roke namesto večerne molitve. Povsem enostavno, nobenih razlag, samo bral sem in Jezusu kaj povedal, na primer, o čem se strinjam in o čem ne, kaj se mi zdi lepo, kaj trdo. Danes ga berem »službeno«, kar zame pomeni »privilegirano«. Ni pa enostavno na kratko povedati, kaj je zame Božja beseda. Naj poskusim takole: ne glede na to, ali pripravljam kak pogovor, duhovne vaje ali pa prebiram in premišljam dnevno Božjo besedo, je to zame predvsem pogovor z Jezusom, Božja beseda je čas, ko mi Gospod lahko nekaj pove, še večkrat (nasmeh) pa imam jaz njemu ogromno povedati.

Če mi Božja beseda ne bi dajala odgovorov, tolažb, veselja, tudi postavljala pod vprašaj tega, kar sem in kar počnem, se verjetno z njo ne bi toliko ukvarjal. Včasih so odgovori na vprašanja, ki jih predme postavlja življenje, tako očitni in takojšnji, da pomislim, kako se Gospod malo šali z menoj, drugič pa na kakšen odgovor čakam tudi zelo dolgo.

Glede načinov pa ... seveda obstajajo različni napotki, kako se lotiti branja Božje besede, npr. Lectio divina. A čeprav je dobro slediti kakšnim pravilom, sem prepričan, da je za rodovitno branje najbolj pomembna želja po odnosu z Bogom; ta je tista, ki nas bo vesele, žalostne, jezne, hrepeneče ... vodila k Njemu.

Rekli ste, da vam je Gospod včasih hitro odgovoril, drugič ste morali na odgovor čakati ... Se morda spomnite kakšnega vprašanja, na katero vam Gospod tako ali drugače ni odgovoril?

Težko je svetu razodeti konkretna vprašanja, ki jih zastavljam Gospodu, ker se pogosto tičejo ljudi, tudi mene, zelo osebno. Vseeno bom omenil neko manj osebno vprašanje, ki sem ga pred kratkim postavil Gospodu. Šlo je za to, ali naj izpeljem neko romanje, ki se je odvijalo v poletnih mesecih. Nisem imel vtisa, da bi v kakšni dnevni Božji besedi našel kak namig. Ampak Gospod seveda ni omejen samo na Božjo besedo. Pošilja mi na pot ljudi, ki jih lahko kaj vprašam, dal mi je nekaj razuma, da bi ga uporabljal, srce, ki sliši Duha in čuti to, kar ni v dometu razuma ... Torej so še drugi načini, po katerih Gospod govori in na podlagi katerih se lahko odločam.

Rekli ste, da imate Bogu veliko povedati, in skoraj v isti sapi, kako vam Beseda odgovarja – včasih hipno, včasih precej kasneje. Pa me zanima, kako je potekal vaš dialog z Bogom v času, ko ste prevzemali mesto koordinatorja propedevtičnega letnika kandidatov za bogoslovje. Kako ste bili poklicani? Ste se odzvali hipno? Ste oklevali? S kakimi občutki vas je navdal ta izziv?

Za koordinatorja propedevtičnega letnika sem bil poklican po telefonu. (Smeh.) Medtem ko sem vozil avtomobil v bližini fare, me je poklical škof in me seznanil z možnostjo, da bi me škofje

poslali preštudirat te reči. In ker vem, da ni dobro kar v prvi minuti vsemu pritrditi, sem prosil, da mi da nekaj dni, da vprašam še Gospoda, kaj On pravi. Odkrito rečeno, se mi je izziv zdel tako izven mojega obzorja delovanja, da se moja volja ni nagibala k pristanku. Zato sem vprašal Gospoda in ga prosil, naj mi pošlje besedo, znamenje, kako se odločiti. Očitno se je Bogu zdelo prav, da z odgovorom ne odlašam, in mi je v dneh, ki so sledili, dal dovolj znamenj, da bi prepričal tudi nevernega Tomaža.

Se morda spomnite česa, kar vas je posebej nagovorilo? Morda kakega odlomka iz Svetega pisma?

Danes se sicer ne spominjam več, katere so bile opogumljajoče besede, ki sem jih razumel kot znamenje, da se Bog strinja s škofi. Vem pa, da sem pozorno molil brevir, bral dnevno Božjo besedo in poslušal v srcu, kaj je tisto, kar mi od prebranih vrstic odmeva. Točnih vrstic se ne spominjam, moje tedanje zapise pa je tudi že použil ogenj. Vem pa, da so bile vrstice psalmov.

Morda še beseda ali dve o tem, kaj pravzaprav pomeni izziv, h kateremu ste bili poklicani – se pravi, kaj je propedevtični letnik?

Propedevtični letnik je leto, v katerem se začne priprava na duhovniški poklic. Poteka v župniji Šmarje pri Jelšah, kjer s kandidati živimo v skupnosti. Na ta način imajo kandidati priložnost nekoliko bolje spoznati same sebe, načine molitve, pa tudi čas za izgradnjo trdnjega odnosa z Gospodom. Nekaj je študijskih vsebin, imajo pa tudi priložnosti za karitativno in pastoralno delo. Zelo pomembno se mi zdi, da se učimo živeti v skupnosti. Današnji način duhovniškega življenja postane zaradi zunanjih razmer hitro zelo individualističen, kar ni način, kako oznaniti Kristusa.

Zdaj ste tu, med mladimi, na razpolago ste vsakemu od njih posebej, ko išče odgovore na vprašanja, ki bodo v temelju začrtala njegovo nadaljnjo življenjsko pot. Na misel mi prihaja vaš odnos z očetom. Ko sta bila tako rekoč brez besed »zbrana v Njegovem imenu, in je bil sredi med vama«, je vaš in očetov molk odpiral možnost Očetu, da vas kliče

Zgodi se, da Gospod našo željo po sprejemanju njegove volje, naklonjenosti, ljubezni ... vzame »preveč« zares in začne odgovarjati s predlogi.

Razodeva
nam sebe
v vsem, kar
obstaja; vse,
kar je, ohranja
v bivanju.

in da ga slišite. Kakšno vlogo ima molk te vrste pri vašem delu z varovanci?

Oče res ni bil posebej zgovoren. Tisto, kar pa je povedal, je imelo težo. Včasih, ko sva bila sama, ko sva skupaj delala, hodila v hribe, malo klepetala, malo molčala, se mi je ta molk zdel povsem na mestu, bil je trenutek za občudovanje narave, lepote fizičnega dela, za okušanje prvih češenj po prvi košnji ipd. Malo manj je bila redkobesednost prijetna v času srednje šole, kadar sem prinesel domov za njegov okus bolj klavrne ocene. V skupnosti, v kateri zdaj živim, in tudi v osebnih pogovorih s kandidati pa se mi zdi, da zna biti molk precej neprijeten. V skupnosti se še ne poznamo tako dobro, da bi lahko rekel, da je (daljši) molk, npr. za mizo, nekaj povsem običajnega. Pri osebnih pogovorih pa utegnejo biti daljši trenutki molka kar malo mučni, ker so izzivalni ravno v smer, kjer človek ne bi rad odkrival kaj globljega. Se pa v teh trenutkih molka učim biti tiho, da bi Duh lahko dal svojo besedo. Imam vtis, da je danes toliko okupacij za naše možgane (mobitel, računalnik, glasba, študij, skrbi ...), da se je molka res treba navaditi in dajati v njem priložnost Bogu, za Njegov navdih.

Izrazili ste nekaj tehtnih pomislekov
glede molka v skupnosti
in med osebnimi srečanji. A kljub
temu ne pravimo zaman, da je molk
zlato. Ne le zato, da se izognemo
praznemu govorjenju, kot se zdi
na prvi pogled, ampak predvsem zato,
da slišimo Njega, ki šepeta, ne vpije.
Kako se lahko tega sploh naučim?
Na misel mi prihajajo duhovne vaje ...

Če molk ni prijeten, to še zdaleč ne pomeni, da ne more biti koristen, kadar priključimo na plano pravo besedo, misel, čustvo. Vseeno se včasih bojim, da bi lahko bil molk »nasilen«. Npr. ko bi se zaradi tišine, ki nastane, kdo čutil prisiljenega nekaj reči, kadar recimo sedimo za mizo ali med kakšnim osebnim pogovorom. V takih primerih molk verjetno ne rojeva okolja sproščenega zaupanja. Tista, da je molk zlato, tudi ni nujno, da vedno drži. (Nasmeh.) Molk denimo ni zlato, če se mi ne ljubi komunicirati; če nočem odgovarjati, ker bi se moj odgovor dotaknil tudi mene, ali kadar gre za vprašanja, ki terjajo besedo. In če smo že skupaj za mizo, na rekreaciji, v avtu ... je lepo, če se lahko o čem zares pogovarjamo. Pogovarjamo

tako, da sogovornika slišimo, sprejememo njegovo in ubesedimo svojo misel ipd. A tu je spet treba dati prostor trenutkom molka, ki omogočijo drugemu, da spregovori. Taki trenutki molka so seveda dragoceni.

Za Boga pravijo, da ne tekmuje z glasnostjo tega sveta. Ampak Bog zna biti tudi glasen. Bil je na primer silno vztrajen, da je mene pripeljal do odločitve za duhovništvo. Bil je glasnejši kot vsak radio, televizija, uporabil je vse, da je »speljal vodo na svoj mlin« tako, da sem pristal na njegovo povabilo. Pustiti si kak trenutek tišine v dnevu, brez socialnih omrežij, glasbe ... z željo, da Gospodu kaj poveš in da ti vrne kakšen navdih, je lahko zelo koristno. A tudi tvegano. Zgodi se lahko, da bo Gospod našo željo po sprejemanju njegove volje, naklonjenosti, ljubezni ... vzel »preveč« zares in začel nanjo vztrajno odgovarjati s predlogi. Po pravilu zelo nenavadnimi. Pri meni, na primer, je pred štirinajstimi leti zelo zares vzel mojo željo, da bi živel še bolj izpolnjeno, kakor sem živel tedaj. Takrat sem mislil, da mi ne manjka veliko do »bolj popolne izpolnjenosti«. Danes vidim to zelo drugače.

Najin pogovor poteka v času,
ko počasi opuščamo najstrožje ukrepe
za zaježitev pandemije covid-19.
Po več kot petdesetih dneh smemo
verniki (upamo, da nepreklicno) spet
v cerkve. Seveda upošteva stroge
predpise. V času, ki smo ga prebili doma,
je imel marsikdo več časa za prebiranje
Svetega pisma. In ne samo to, zgodilo
se je, da je, da smo kak odlomek
v tem času razumeli drugače, globlje.
Imate tudi vi kako tako izkušnjo?

Koliko so ljudje v času razglašene pandemije res vzeli v roke Sveto pismo, bi bilo zanimivo vedeti. Gotovo je imel marsikdo več časa tudi za to. Osebnost me je ob vseh ukrepih zaradi virusa najbolj šokiralo dejstvo, da ni bilo več mogoče to, kar mi je bilo prej zelo domače in samoumevno kakor »hrana« – namreč obhajati zakramente s farnim občestvom. A kar naenkrat se je zgodilo prav to. V srcu sem iskal odgovore na ta nov način maševanja, pa sem se spomnil odlomka o Samarijanki, kjer Jezus govori, kako bodo pravi častilci častili Očeta v duhu in resnici. Se mi zdi, da se nam je prav v teh časih ponudila priložnost,

foto: Tatjana Spilichai

da bi molitev, čaščenje Boga, ne bila vezana le na točno določeno lokacijo, cerkev, temveč bi se dogajala v Svetem Duhu. Po svetem krstu smo postali njegove posode. Sveti Duh pa ni vezan na cerkev. Ko sem se s kom pogovarjal, sem rad dejal, da je Jezus navzoč, kjer se ljudje zbirajo, molijo, delajo v Njegovem imenu – če drži, kar je apostol Pavel zapisal, da smo Kristusovo telo, potem zaradi odsotnosti maše »v živo« nismo postali sirote.

Rekli ste, da se ljudje zbirajo, molijo, delajo v Njegovem imenu. Prosim vas, da opredelite, kaj pomeni »zbiranje« v novih okoliščinah. V kontekstu celotnega odgovora razumem, da v prvi vrsti ne gre za fizično bližino.

Če razumemo fizično bližino kakor denimo bližino prijatelja, ki je ob meni na »zemeljski« način, pod pogoji tega sveta, potem Jezus v teh dneh ni bil navzoč. Tako je bil navzoč na zemlji pred 2000 leti. Kot vstali Gospod pa ostaja pri Očetu kot njegov Sin, Bog in človek. Torej tudi kot človek, na nov, prenovljen način. Da ostaja med nami, je sam večkrat dejal v evangeliju: »Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu ...« (Mt 18,20; prim. tudi: 25,31-45; 28,20; Jn 6,51-58; 14,18-20.23; 15,4-5.7; 17,21.23) Na skrivnosten način je po vnebohodu

z nami po Svetem Duhu: po svoji besedi, v občestvu Cerkve, torej v bratih in sestrh, v zakramentih. Razodeva nam sebe v vsem, kar obstaja; vse, kar je, ohranja v bivanju.

Njegovo navzočnost moramo mi občutiti na človeški način. Dotakniti se nas mora po naših telesnih čutih, naši psihi ali našem duhu. To morajo biti čisto konkretni dotiki. Poznamo občutek, ko nas ob opazovanju Božjega stvarstva in njegove lepote naenkrat preplavi mir in iz tega prepoznamo dobroto Boga – sv. Ignacij temu pravi tolažba brez predhodnega vzroka, ko se Bog po svojem Duhu dotakne našega duha, našega srca. Pa še to občutje se konec koncev zgodi na telesen način – Bog na svoj način prebudi »kemijo« našega telesa, da lahko ta njegov dotik zaznamo.

Drug primer njegove navzočnosti je po bratih in sestrh. Če je torej navzoč po njih, moram to na neki način fizično zaznati. Primer: ne morem ljubiti nekoga (ali biti ljubljen) na abstrakten način, tako da samo mislim, kako imam nekoga rad. Moram vstati in svojo ljubezen narediti stvarno, konkretno. Lahko to povem z besedo, še bolje, da to z dejanji konkretiziram (prim. 1 Jn 3,18). Že izpolnjevanje Njegove zapovedi (zapoved ljubezni) je znamenje, da Bog prebiva v nas (prim. 1 Jn 4,8). Živeti ljubezen na način Boga pa pomeni

*Gospod
bo morda ravno
z močjo teh
nekaj preostalih
svetiljk
svetil vsem
in s prgiščem
ohranjene soli
vse pritegnil
k sebi.*

živeti jo na velikonočni način: pomeni odpoved sebi, daritev drugemu, kar občutim kot smrt, umiranje telesa, zamiranje mojih moči, v zavesti, da se preko daritve vstaja v večno življenje. Ali pa, gledano z druge strani, kot prejemnik ljubezni, moram le-to konkretno (fizično) videti, slišati, doživeti s svojimi čutili. In to lahko doživim recimo po bratu, sestri.

Kadar molimo, ko se zbere Kristusovo telo, Cerkev, gre znova za povsem konkretne osebe, ki jim je Jezus obljubil svojo navzočnost po Svetem Duhu. To zbiranje in doživljanje (konkretizirane) Božje bližine sicer ni nič novega, ni nič drugačno v času pred koronavirusom ali med njim, gre za načine, ki nam jih je Kristus razodel, kako bo ostal z nami vse dni do konca sveta. Morda nas je prav epidemija bolezni znova opomnila na to, da Kristus ni navzoč le v cerkvi pri sveti maši, ampak da nam je po Svetem Duhu blizu v vsakem trenutku.

V velikih preizkušnjah so naši predniki že od nastanka sveta znali prepoznati klic k spreobrnjenju. Zdi se, da smo dandanes tega vse manj sposobni. Kot posamezniki ali manjše skupine morda še, sicer pa smo vse preveč razdrobljeni – zaradi globalizacije, ki nas navidezno povezuje, smo razkropljeni, atomizirani bolj kot kdaj prej. Kje smo zašli, kaj nam manjka, česa bi se morali okleniti, k čemu smo poklicani ...?

Mnogim na zahodu je uspelo zgraditi »zlate kletke«, v katerih bi se radi dobro počutili. Vsa tehnologija, ki nam je na razpolago, nas deloma omami z veliko ponudbo različnih možnosti, manj pa je pristnega osebnega odnosa, manj smo tudi sposobni, da bi ga zgradili. To se je v teh dneh še bolj pokazalo. Nisem študiral teh vzorcev obnašanja, ki smo jim priča tudi v Sloveniji. Zagotovo pa je v nas ostalo hrepenenje po tem, da bi bili ljubljani in da bi lahko ljubili. V raznih »instant« oblikah to ni mogoče, ljubezen kot daritev pa nam ne diši. A vedeti moramo, kakšna bo cena, če to zastonsko daritev izključujemo. V tem primeru bomo to svoje najgloblje hrepenenje, ki ga je v nas položil Stvarnik, kompenzirali s plehkimi nadomestki, kot so splet, socialna omrežja, mediji, hrana, pijača ... nešteto je variant, za vsakega se najde kakšna. A prave sreče, miru, svobode, smisla ne bomo doživeli.

Verjetno je težko pričakovati, da se bodo ljudje ob stiskah sedanjega časa spreobračali nazaj k Bogu, četudi samo krščeni. Vedno se najde še kak plan b, c, č ..., ki bi ga uporabili, preden bi res spoznali, da smo na tleh, in bi zato imeli večjo možnost uzreti svojo nemoč, bedo. Morda pa je zdaj čas, da tisti, ki imamo izkušnjo srečanja z Jezusom, izkušnjo, da živimo v Bogu, da je On navzoč in živ v našem življenju, da to izkušnjo hranimo z vsem, kar Bog ponuja v vsakem posameznem trenutku. In če se bomo taki posamezniki povezali v občestvo, živeli kot sol in luč na svojih življenjskih poteh, potem bo to lahko svetu v pričevanje.

Vprašanje, ali si je Gospod zamislil, da bo odrešenje videti tako, da bodo v nedeljo vsi pri maši. Morda bo ravno z močjo teh nekaj preostalih svetilk svetil vsem in s prgiščem ohranjene soli vse pritegnil k sebi. Poklicani smo torej preprosto biti Kristusovi, iskati njegovo besedo, skupaj moliti, graditi občestvo, se podpirati v veri, biti poslušalci Svetega Duha in kaj skromnega narediti. Sveti Duh je precej skromen – vabi k majhnim rečem, narejenim z veliko ljubezni, kakor je rekla mati Tereza.

Ker najin »pogovor« poteka v obliki dopisovanja, vas prosim, da zapišete še kako misel, po kateri vas nisem vprašala, a jo vseeno želite sporočiti bralcem revije Božja Beseda danes.

Zdi se mi, da smo se kristjani zelo osredotočili na zakramente, ki pa jih ni mogoče obhajati brez Božje besede. Včasih, na primer, imam vtis, da smo zelo osredinjeni na povzdigovanje pri sveti maši, oblikanje otrok pri krstu, maziljenje pri sveti birmi, Božja beseda pa zelo rada uide naši pozornosti, kakor da gre le za daljši uvod v spremenjenje kruha in vina, maziljenja, oblikanja z vodo ... J. M. Vianney je dejal, da tisti, ki posluša Božjo besedo z veliko željo, da bi mu koristila, Bogu bolj prija kot nekdo, ki ga prejema v obhajilu. Gospod ni po besedi nič manj navzoč kot po telesu. Prebiranja Božje besede z veliko željo, da bi slišali nagovor ljubečega Boga, to želim nam vsem. Božjo besedo lahko prebiramo sami, najdemo jo na spletu, zapisana je v Svetem pismu, lahko jo beremo skupaj doma, na bibličnih srečanjih ... Če nas Njegova beseda vsaj malo zanima, jo bomo brez težav našli. Verjetno zato ne bomo vžigali množic, bomo pa ostajali sol in jasna luč, da bodo naši bližnji lahko okušali, kdo smo ljudje za našega nebeškega Očeta in On za nas. ...

PSALMI IN PREIZKUŠNJE ŽIVLJENJA

PSALM 143

Psalmi se od ostalih knjig Stare zaveze razlikujejo po tem, da v njih ne govori Bog, ampak njegovo ljudstvo. Bog je prvi govoril in nagovarjal Izraela v Postavi in Prerokih, Psalmi pa so človeške besede Bogu, saj predstavljajo odgovor Izraela na Božji nagovor. V tej smeri je razmišljal že sv. Avguštin, ki je Psalme razumel kot nekakšno šolo molitve (prim. *Enarrat. Ps. CXLIV, 1*).

Sodobni razlagalci so opazili, da se molitev psalmov giblje med žalostinko in hvalnico ter večkrat prehaja skozi izraze zaupanja v Boga. To »dinamiko molitve« opazimo tako v posameznih psalmih kot tudi v nekaterih zbirkah znotraj Psalmov. Ne gre za neko »umetno« shemo, saj je ta dinamika vpeta v človeško življenje, ki nenehno niha med preizkušnjami in olajšanji, med žalostjo in veseljem. Žalostinke in hvalnice tako odsevajo dinamiko človeškega življenja. Po psalmih sodeč, se človek Bogu veliko bolj pritožuje, kot ga hvali, saj je približno dve tretjini psalmov žalostink. Tokrat se bomo ustavili pri primeru žalostinke in vzeli v precep Psalm 143. Ko govorimo o žalostinki ali tožbi, mislimo na literarno zvrst, ki postavlja v ospredje prošnjo Bogu za pomoč v stiski. Žalostinke imajo navadno petdelno strukturo:

KLICANJE BOŽJEGA IMENA: »GOSPOD, usliši ... prisluhni ... usliši!« (v. 1)

TOŽBA ZARADI STANJA: V našem psalmu imamo dve možnosti, zakaj se psalmist pritožuje. Lahko gre za preganjanje: »Sovražnik preganja mojo dušo,« (v. 3) ali pa za bolezen: »Moj duh omaga v meni.« (v. 4)

SPOMIN: »Premišljam o vsem tvojem delovanju.« (v. 5) Spomin ni običajen element žalostink, ampak bolj posebnost konkretnega psalma.

PROŠNJA ZA BOŽJI POSEG: »Hitro me usliši ... ne skrivaj svojega obličja pred mano ... reši me!« (vv. 7-9)

GOTOVOST USLIŠANJA: »Zaradi svojega imena ... me boš ohranil živega ... boš izpeljal iz stiske ... boš utišal moje sovražnike ... zakaj jaz sem tvoj služabnik.« (vv. 11-12)

Vsaka žalostinka se začne s klicem k Bogu, s krikom, ki se dviga v nebo iz globin človeške stiske. Motivi za ta klic so lahko zelo različni. Največkrat imamo v psalmih oprava z nasprotniki, ki psalmista preganjajo, zasmehujejo ali pa krivično obsojajo. Vse to so razlogi, pri katerih neko zunanje zlo vpliva na notranje počutje človeka in mu pokvari kvaliteto življenja. Poleg tega pa najdemo med »nevidnimi« sovražniki še bolezen, ki hudo prizadene še tako krepkega junaka. Stara zaveza bolezen največkrat pojmuje kot posledico greha, psalmi pa prenašajo na greh besedišče, ki je značilno za sovražnike, zato bi lahko rekli, da ga pojmujejo kot neke vrste »notranjega« sovražnika, ki uničuje življenje.

foto: Lily Banse (Unsplash)

Ps 143 predstavi dva možna motiva za tožbo. Kot kaže na prvi pogled, je problem v tem, da se psalmist čuti preganjanega od svojih sovražnikov: »Zares, sovražnik preganja mojo dušo, na tla je potlačil moje življenje.« (v. 3) Večina komentarjev pa psalm razume drugače: kot tožbo v boleznih. To ne preseneča, saj psalmist implicitno priznava svoj greh: »Nihče, ki živi, ni pravičen pred tabo« (v. 2), ob tem pa prosi Boga, naj mu ravno zato ne sodi. Verjetno je tradicionalna svetopisemska povezanost med grehom in boleznijo nagnila raziskovalce, da so v psalmu videli prošnjo Bogu zaradi stiske v boleznih. Psalm sicer dopušča odprti obe možnosti.

Psalmi so človeške besede Bogu, saj predstavljajo odgovor Izraela na Božji nagovor.

foto: Aaron Burden (Unsplash)

Človeško
življenje
nenehno niha
med žalostjo
in veseljem,
zato žalostinke
in hvalnice
odsevajo
dinamiko
človeškega
življenja.

Lahko pa pomislimo, da je psalmist postal predmet preganjanja ravno zaradi svoje bolezni. Pomislimo, kako lahko človek postane stigmatiziran v družbi zaradi svoje bolezni in se začne umikati pred drugimi ter se lahko resnično počuti, kot da ga je njegova situacija »preselila v temine, kakor davno mrtve« (v. 3). Tako psalmist ugotavlja, da sta ga njegova bolezen ali preganjanje privedla do šibkosti: »Moj duh omaguje v meni, moje srce je otrpnilo v moji sredi.« (v. 4)

V tej situaciji se psalmist najprej zateče v svoje spomine (v. 5). V njih premišlja o Božjem delovanju, o njegovih mogočnih delih v zgodovini izraelskega naroda in o dobroti, ki mu jo je Bog izkazal v njegovem osebnem življenju. Spominjanje je posebnost tega psalma, saj ni običajen element žalostink. Namen spominjanja pa je jasen: ko psalmist premišluje o kvalitetah Boga v preteklosti, vzbuja to v njem zaupanje v Boga v trenutni situaciji in odpira upanje na njegovo pomoč tudi v prihodnje. Zato se lahko z zaupanjem obrača na Boga, saj verjame, da ga lahko v danem trenutku iz pozabe (socialne smrti) reši samo Bog: »Hitro me usliši, o Gospod, moj duh pojema. Ne skrivaj svojega obličja pred mano, da ne bom podoben tistim, ki se pogrezajo v jamo.« (v. 7)

Podobno vlogo kot spominjanje ima v žalostinkah gotovost uslišanja (vv. 11-12), ki budi zaupanje in odpira upanje na Božjo pomoč. V našem primeru se psalmist opredeli kot Gospodov služabnik (v. 12). Ko govorimo o služabniku in Gospodu, je posredi

zaveza. »Zaveza« je izraz, vzet iz pravnega jezika mednarodnih pogodb med sosednjimi kraljestvi, kar se v civilnem jeziku imenuje »pogodba« ali »pakt«. Ta zapoveduje lojalnost vrhovnega vladarja svojemu vazalu. V svetopisemskem jeziku govorimo o zavezi, kjer je temeljna zvestoba Gospoda do svojega služabnika.

Priznanje greha daje misliti, da je psalmistov nasprotnik (ali bolezen) izvršitelj Božje kazni zaradi nezvestobe služabnika svojemu Gospodu. Ne glede na to, kaj je psalmist naredil, pa vendarle lahko zaupa svojemu Gospodu, saj ta nikoli ne odstopi od svoje zvestobe. Zato se psalmist sklicuje na Božje ime, njegovo pravičnost (v. 11) in dobroto (v. 12). »Ime« je druga beseda za Božjo slavo in Gospod velikokrat rešuje svoje ljudstvo ne zaradi njih samih, ampak zaradi svojega slavnega imena, ker je poznan kot rešitelj ljudi. »Pravičnost« Boga ni v razmerju do nobene postave, ampak predstavlja njegovo zvestobo samemu sebi, in ravno v tej zvestobi ravna tudi s človekom. Okvir pravičnosti je namreč zaveza, kar pomeni, da je pravna norma pravičnosti v Svetem pismu podrejena višji normi odnosa med Bogom in človekom. Povedano drugače, Bog je do ljudi pravičen, ker je zvest samemu sebi. To pa daje zagotovilo, da ostaja zvest tudi do človeka, ne glede na to, kaj ta ušpiči: »V svoji pravičnosti boš izpeljal iz stiske mojo dušo.« (v. 11) Tudi če si človek kdaj zasluži kakšno zaušnico, jo dobi samo zato, da postane boljši, kar pa mu nikakor ne odtegne

Božje naklonjenosti. Ne nazadnje je Bog kot sodnik poznan po svoji dobroti, in ne po tehtnici, saj ve, da pred njim nihče od ljudi ni pravičen (v. 2).

Psalmist se zaveda svojih pomanjkljivosti, tudi preko svoje nesposobnosti pravilno ovrednoti stanje, v katerem se je znašel, zato lahko samo prosi Boga: »Uči me izpolnjevati tvojo voljo, saj si ti moj Bog!« (v. 10) V razmerju do Boga je namreč zavzel držo učenca in si s tem zagotovil njegovo odpuščanje in duhovno vodstvo. Če so ga njegove napake pripeljale do socialne izločenosti in celo do somatizacije odnosov v bolezen – ali pa v obratnem redu, da je zaradi svojih napak zbolel in nato zaradi bolezni postal izločen – pa sedaj v učenju Gospodove volje uvidi pot izhoda iz svoje stiske. Tožba Ps 143 je tako prošnja Bogu za pomoč v preizkušnji bolezni in v družbeni izločenosti. Ponižanje, ki ga je psalmist ob tem doživel, ga je pripeljalo do zaključka, da mu ne more pomagati nihče razen Boga. Ko gre dobro, lahko vsi živimo po poganskem principu »kruha in iger«, ko pa se v življenju zalomi, vznikne vprašanje, kako naprej. Psalmistovo spoznanje je, da resnični sovražniki niso zunaj, ampak v človekovi notranjosti. Tam pa je tudi Božja moč, kar v njem zbudi zaupanje, da bo Bog njegovo dušo izpeljal iz stiske.

Ob tem psalmu se gotovo lahko vprašamo, ali obstaja povezava med grehom in boleznijo oz. življenjsko nesrečo. Lahko, ni pa nujno. Pri tem nam lahko pomaga odgovor, ki ga daje Jezus svojim učencem v evangeliju: »Ko je šel mimo, je zagledal človeka, ki je bil slep od rojstva. Njegovi učenci so ga vprašali: »Rabi, kdo je grešil, on ali njegovi starši, da se je rodil slep?« Jezus je odgovoril: »Ni grešil ne on ne njegovi starši, ampak da se na njem razodenejo Božja dela.« (Jn 9,2-3)

Jezusov odgovor lahko razumemo samo v globokem zaupanju v Boga, da je vse naše življenje del širšega Božjega načrta, ki ga v posameznih koščkih niti ne razumemo dobro. Podobno kot če bi mozaik gledali od blizu. Videli bi le barvne kamenčke, celote pa ne bi razpoznali, če se ne bi dovolj odmaknili od stene. Ravno tako v življenju odkrivamo, da so tudi težki dogodki, ki smo jih doživeli, smiselni in da so pogosto odločilno vplivali na naše življenje. Včasih so nam ga popravili, včasih skvarili, odvisno od perspektive.

Psalmist prosi Boga, naj mu pomaga razumeti, naj ga pouči in vodi v življenju (v. 10). Če so psalmi šola molitve, lahko tudi mi prosimo Boga ne samo, naj nam pomaga, ko nam je težko, ampak tudi, naj nam da bolje razumeti naše življenje, kam spadamo v njegovem načrtu, saj se Božja perspektiva lahko pravilno umeri le s pomočjo njegovega razsvetljenja.

Ali lahko ob tem tudi mi računamo na Božjo lojalnost v našem življenju? Novozavezni razodeti odgovor na preizkušnje je, da se Kristus ni izognil trpljenju, ampak ga je sprejel. Tako je sam pokazal, da je Bog solidaren s človekom tudi v trpljenju. Zato lahko računamo, da nam bo pomagal ali nam vsaj stal ob strani tudi v naših preizkušnjah, če se bomo le obrnili nanj.

Psalmi se ne končajo z žalostinkami, ampak s hvalnicami, celo z alelujo, začenjajo pa se z besedami: »Blagor človeku ... ki premišljuje Gospodov nauk.« (Ps 1,1) Celotna knjiga se v hebrejščini imenuje *Knjiga hvalnic* (*Sefer Tehilim*), kar pomeni, da je človeško življenje, ne glede na preizkušnje, ki nas doletijo, naravnano tako, da dosega veselje in blagor vsak, ki je naravnano na Gospoda in se drži njegovih poti. •••

Bog je do ljudi pravičen, ker je zvest samemu sebi.

Če so psalmi šola molitve, lahko tudi mi prosimo Boga, naj nam da bolje razumeti naše življenje.

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. V žalostinkah se psalmist obrača na Boga s prošnjo za pomoč. Se tudi jaz v svojih življenjskih težavah in stiskah spomnim na Boga in ga prosim za pomoč?
2. Spominjanje na Božje delovanje v moji preteklosti mi lahko da moč in upanje za prihodnost. Kako je Bog deloval v mojem življenju, kakšne milosti mi je izkazal? Se zavedam, da je Bog zvest svoji zavezi, ki sem jo sklenil pri krstu, in da me ne bo pustil nikoli samega?
3. Ljudi pogosto preganja misel na Božjo kazen. Sem kdaj pomislil, da je lahko tudi bolečina, ki me doleti v življenju in jo Bog dopušča, namenjena moji osebni rasti?

BESEDE IN DEJANJA, KI OZDRAVLJAJO

Jezus v soboto ozdravi sključeno ženo (Lk 13,10-17)

Koronavirus nas je postavil pred omejitve in v medsebojno izolacijo. Življenje vsakega izmed nas se je spremenilo. V samoizolaciji smo izkusili in spoznali, da smo bitja odnosov in da brez njih ne moremo trajno preživeti. Ne le koronavirus, ampak tudi večina drugih bolezni je povezana z omejitvami in določeno izolacijo. Kako je Jezus videl stisko bolnih in njihovo izolacijo in kako se je z njo soočal, bomo v tem prispevku odkrivali ob branju, razlagi in poglobitvi novozaveznega odlomka o ozdravitvi sključene žene. O tej ozdravitvi poroča le evangelist Luka (Lk 13,10-17) na Jezusovi poti proti Jeruzalemu, ki je opisana v najdaljšem in osrednjem delu evangelija (Lk 9,51-19,27). Poročilo vsebuje poleg opisa poti tudi Jezusove pozive k pokori in spreobrnjenju ter več njegovih prilik ter ozdravljenj. Tako prilike kot ozdravljenja razodevajo, da sta božje kraljestvo in z njim čas odrešenja v Jezusu in po njem prišla blizu in da ju je že mogoče izkusiti.

»V soboto je učil v neki shodnici.« (v. 10)

Na začetku odlomka je pozornost najprej uprta v Jezusa. Označen je kot tisti, ki ob sobotah uči v judovski shodnici, in to vedno znova. Tam pa Jezus ne le poučuje, ampak tudi ozdravlja. Njegova posebna pozornost velja trpečim in bolnim, ki jih nikoli ne spregleda.

»In glej, tam je bila tudi žena, ki je že osemnajst let imela duha bolezni. Bila je sključena in se ni mogla popolnoma vzravnati.« (v. 11)

Sedaj se premakne pogled od Jezusa na ženo, ki je tudi v shodnici. Edini podatki o njeni osebi so povezani z njeno dolgotrajno boleznijo (18 let) in posledicami te bolezni: sključenost oziroma nezmožnost, da se vzravna. Z medicinskega vidika gre po vsej verjetnosti za kronično vnetje hrbteničnih vretenc, ki povzroča njihovo otrdelost (*ankilozirajoči spondilitis*) in s tem trajno sključenost hrbtenice.

Duh »bolezni« oz. »šibkosti« (*astheneia*) je razlog za dolgotrajno bolezen žene. V v. 16 je v skladu

s takratnimi svetovnonazorskimi predstavami omenjeno, da je »satan« povzročitelj njene bolezni. Toda žena ni ne obsedena niti nima nečistega duha v sebi. Bolezen in šibkost sta tisti, ki upogibata njen hrbet in tudi njeno notranjost.

Zaradi dolgotrajne sključenosti hrbtenice je izključena tudi iz socialnega življenja. Ne more se vzravnati. Njen pogled je omejen, saj lahko vidi le tla pod svojimi nogami. Ne more gledati naravnost in priti v stik z drugimi ljudmi. Izključena je tudi iz vidnega polja drugih ljudi, saj ni na isti višini kot oni. Ljudje gledajo nanjo od zgoraj navzdol.

Telesna drža je samo na tem mestu v Novi zavezi opisana z besedo »sključen« (deležnik glagola *sygklyptō*). Nezmožnost vzravnosti ima za posledico tudi nesposobnost pomoči samemu sebi. Evangelist Luka uporabi glagol »vzravnati se« (*anakyptō*) le še v 21,28, kjer omenja prihod Sina človekovega: »Ko se bo to začelo dogajati, se vzravnajte in vzdignite glave, kajti vaša odkupitev se približuje.« Obratno doživlja ta žena. Zaradi sključenosti ne more videti prihoda svojega odrešenja, ne more videti Jezusa, ki je že v njeni bližini in ki jo že vidi. Ni se sposobna vzravnati »popolnoma« oziroma dobesedno »za popolnost« (*eis to panteles*). Slovenski prevod na žalost izpušča to besedno zvezo v v. 11, ki še enkrat izraža posledice omenjene bolezni. V judovski tradiciji se človek razlikuje od živali prav po pokončni drži, besedi, sposobnosti razlikovanja in pogleda v daljavo. Zato je podoben angelom. Sključena žena je na ta način oropana tako dela svoje človeškosti kot tudi stika z Bogom.

Navzočnost sključene žene v shodnici pa je istočasno močno znamenje tega, da se ona sama ne želi zapreti niti pred Bogom niti pred ljudmi in da je vero in upanje postavila na Boga. Njena navzočnost v shodnici se izkaže kot pomemben dejavnik, ki omogoči srečanje z Jezusom. Čeprav je zaradi bolezni izolirana in odrezana od življenja in okolja, ni izgubila upanja in vere. Upravičeno jo Jezus kasneje imenuje »Abrahamova hči« (v. 16).

Tako prilike kot ozdravljenja razodevajo, da sta božje kraljestvo in z njim čas odrešenja v Jezusu in po njem prišla blizu in da ju je že mogoče izkusiti.

foto: www.LumoProject.com

»Ko jo je Jezus videl, jo je poklical k sebi in ji rekel:
»Žena, rešena si svoje bolezni.« (v. 12)

Jezus ne spregleda bolne žene. A on ne ostane le pri pogledu, temveč jo želi rešiti njene bolezni in težke situacije. Naredi nadaljnje korake, ki vodijo k vedno večji bližini med njima. Pokliče jo k sebi in jo nagovori osebno z besedami rešitve in ozdravitve: »Žena, rešena si svoje bolezni!« (v. 12)

»Položil je nanjo roke in takoj se je vzravnala in slavila Boga.« (v. 13)

Slednjič pride še do dotika. Jezus položi roke nanjo. S tem dotikom je razdalja med njima popolnoma premagana. Telesni stik skupaj z Jezusovimi besedami ustvari prostor med obema, v katerem pride do ozdravitve. Prostor ozdravitve obstaja v osebni odnosu in medsebojni naklonjenosti in zaupanju. Takoj po tem intenzivnem srečanju je sključena žena vzravnana. Glagol »vzravnan« je v trpniku, ki ga lahko prepoznamo kot teološki trpnik (*passivum divinum*). To pomeni, da Bog sam poseže v dogajanje in po Jezusu vzravna in ozdravi ženo. Tako je ona osvobodena sključnosti in vsega, kar jo ukrivlja in pritiska k tlom. Rešena je svoje telesne bolezni, a vzravnana je tudi v svoji notranjosti. Njeno prvo aktivno dejanje po ozdravitvi je slavljenje Boga. Slavi Boga, ki jo je prek Jezusa vzravnaval. Teocentrična perspektiva je tipična v Lukovem evangeliju. Tudi po ozdravitvi desetih gobavcev se le eden od njih vrne k Jezusu, pade predenj in z močnim glasom slavi Boga (prim. Lk 17,15). Reakcija žene ni le enkratno

slavljenje Boga. Gre za trajno slavljenje Boga (glagol je v nedovršenem pretekliku). Njen slavospev je izraz veselja in hvaležnosti, da se spet lahko polno vključi v življenje. Vzravnana in ozdravljena stoji pred ljudmi in pred Jezusom in napolni shodnico s svojim glasom oziroma s slavljenjem Boga. Kot jo je bolezen prej celostno (telesno, duševno in socialno) sključila in bremenila, tako je tudi ozdravitev celostna. Ozdravljena žena postane oznanjevalka božjega dela tako s svojim ozdravljenim telesom kot tudi s slavljenjem Boga, ki prihaja iz njene notranjosti in se razširja v vsej shodnici.

»Oglasil pa se je predstojnik shodnice. Nejevoljen je bil, ker jo je Jezus ozdravil v soboto, in je govoril množici: »Šest dni je, v katerih je treba delati. Ob teh dneh torej prihajajte in se dajajte zdraviti, ne pa na sobotni dan.« (v. 14)

Na ozdravljenje sključene žene se odzove predstojnik shodnice. V izvirnem besedilu piše, da »odgovarja«, čeprav mu nobeden ni postavil vprašanja. Sam se čuti pozvanega, da pove svoje mnenje glede čudežne ozdravitve. Reagira nejevoljno. Kritizira dejstvo, da je Jezus ozdravil ženo na soboto in s tem kršil judovsko zapoved sobotnega počitka. Navzoče pozove, naj se pustijo zdraviti ob šestih delovnih dneh, a ne na soboto. Tako evangelist v indirektnem govoru kot predstojnik v direktnem govoru uporabljata za Jezusovo dejanje glagol »(o)zdraviti« (*therapeuō*) in tako potrdiva, da je Jezus resnično ozdravil sključeno ženo. Zanimivo je, da se predstojnik s svojimi besedami obrača neposredno le na

Bolezen
in šibkost
sta tisti,
ki upogibata
njen hrbet
in tudi njeno
notranjost.

Prostor
ozdravitve
obstaja
v osebni
odnosu
in medsebojni
naklonjenosti
in zaupanju.

Ozdravljena
žena postane
oznanjevalka
božjega dela
tako s svojim
ozdravljenim
telesom
kot tudi
s slavljenjem
Boga, ki prihaja
iz njene
notranjosti
in se razširja
v vsej shodnici.

ljudi, in ne na Jezusa, kakor bi to pričakovali. Na ta način želi poudariti svoje prepričanje in avtoriteto ter istočasno zanika Jezusa in njegovo avtoriteto. Tudi žene ne nagovori direktno in ne kaže nobene zanimanja zanj – niti za njeno bolezen niti za njeno ozdravljenje. Predstojnik želi samo eno: vzpostaviti sobotni red. Iz tega razloga prepove dejavnost ozdravljenja na soboto.

»Gospod pa mu je odgovoril: »Hinavci! Ali ne odveže vsak od vas v soboto svojega vola ali osla od jasl in ga žene napajat? Te pa, ki je Abrahamova hči in jo je satan zvezal za – poslušajte – osemnajst let, ni bilo potrebno rešiti te vezi na sobotni dan?« (vv. 15-16) Čeprav predstojnik Jezusu ne postavi vprašanja, mu Jezus odgovori. Jezus je označen s kristološkim imenom »Gospod« (*kyrios*). S tem je poudarjena njegova avtoriteta. On je »Gospod«, ne le zato ker ozdravlja, ampak tudi kot učenik in razlagalec Postave. On je »Gospod sobote« (Lk 6,5) in kot tak govori in ozdravlja tudi na soboto. Jezus močno kritizira mnenje predstojnika in njegove skupine, saj se zavzemajo le za enostransko upoštevanje sobotne zapovedi. Drugače kot njim gre Jezusu najprej za človeka in njegovo ozdravitev. S tem da soboti globlji pomen, ki je povezan z ozdravljenjem in osvobajanjem. Jezus, »Gospod«, vidi v soboti dan ozdravljanja in rešitve – tudi za sključeno ženo. V svojem odgovoru uporabi besedno igro, ko dvakrat omeni isti glagol (*lyō*) s pomenom »razvezati«, »odvezati«, »osvoboditi«, »rešiti«. Najprej ta glagol označuje ravnanje Judov, ki so ga tudi na soboto brez pomisleka izvršili: »odvezati« vola

foto: www.LumioProject.com

ali osla od jasl in ga peljati k vodi, da lahko pije. Nato pa uporabi isti glagol v retoričnem vprašanju, namreč, ali ni toliko bolj kot odvezati osla ali vola treba na soboto »odvezati« / »osvoboditi« / »rešiti« sključene žene, Abrahamove hčere, ki jo je satan za 18 let zvezal. S pomočjo jasne in nazorne primerjave poudari Jezus nujnost ozdravljanja na sobotni dan tudi v tem konkretnem primeru.

»Ko je to govoril, je bilo vse njegove nasprotnike sram, vsa množica pa se je veselila vseh veličastnih reči, ki jih je delal.« (v. 17)

Jezusove besede vodijo do različnih reakcij navzočih: sram pri njegovih nasprotnikih in trajajoče veselje (*chirō* v nedovršenem pretekliku) množice zaradi vseh veličastnih Jezusovih del. Pozitivne reakcije povezujejo ozdravljeno ženo in množico. Žena slavi Boga, ki jo je po Jezusu ozdravil in osvobodil. Množica pa se veseli Jezusovih besed in dejanj, ki prinašajo ozdravljenje in osvoboditev. Veselje nad Jezusovimi rešilnimi dejanji in besedami zaznamuje zaključek odlomka. •••

VPRAŠANJA ZA MOLITEV IN POGOVOR

1. Jezus ne spregleda bolnih in se vživi v njihove težave, tako telesne kot tudi duševne in socialne. Kako srečujem trpeče in bolne? Ali se poskušam vživeti v njihove težave, omejitve in tudi njihovo družbeno izolacijo? Ali mi je »koronavirus« odprl oči in mi podaril nove poglede in izkustva? Katere?
2. Verski predpisi glede sobote za Jezusa niso pomembnejši od ozdravljanja in osvobajanja ljudi, posebno trpečih in bolnih. Jezus razodeva globlji pomen sobote. Ali najdem v njegovem ravnanju spodbude tudi za svoje ravnanje in svojo versko prakso?
3. Jezusovo dejanje – ozdravitev sključene žene – in njegove besede izzovejo po eni strani kritiko nasprotnikov, po drugi strani pa slavljenje Boga in trajno veselje množice. Vstali in poveljani Jezus deluje tudi v našem življenju in v današnjem svetu. Kakšen je moj odgovor na njegovo delovanje in njegove besede tako v mojem življenju kot tudi v življenju drugih ljudi in v svetu?

RAZDORI V PRVI CERKVI IN MOČ EVANGELIJA O KRIŽU

Pri apostolu Pavlu večkrat beremo, da so bili tudi že v Prvi cerkvi prepiri in razdori. V Prvem pismu Korinčanom piše o skupinah, ki so se zbirale ob posameznih voditeljih in se druga pred drugo ponašale, češ »jaz sem Pavlov, jaz pa Apolov, jaz pa Kefov, jaz pa Kristusov« (1 Kor 1,11-12). Zakaj je bil Pavel tako ogorčen nad obstojem različnih skupin, saj je pluralnost mišljenja vendar odraz odprte in svobodne družbe? Kako je lahko beseda o križu hkrati evangelij o novem in polnem življenju? Ali nam lahko Pavlovo reševanje korintskih težav pomaga tudi pri preživljanju in vrednotenju trenutnih kriz v Cerkvi in v družbi?

Pavel na začetku Pisma Korinčanom omenja, da so prišle do njega novice iz Korinta o prepirih in razdori v tamkajšnji mladi krščanski skupnosti. To ga je precej prizadelo in skozi celotno pismo jih na različne načine prepričuje, kako usodna so ta nesoglasja za obstoj pravega evangelija v njihovi sredi. Šlo je namreč za nekaj globljega kot zgolj za prepire med različnimi strujami. Na preizkusu sta spoznanje in opredelitev glede temelja in izvora nove skupnosti vernikov. Cerkve – nove krščanske skupnosti – niso ustanovili s svojim pridiganjem ne Pavel ne Kefa ne Apolo ali kateri drugi pridigar. To so samo »služabniki«, po katerih so sprejeli vero in krst (1 Kor 3,5). A navdušenje nad raznimi učitelji in njihovimi idejami je zameglilo njihovo razumevanje temeljnega Pavlovega oznanila, to je »evangelija o križu«, ki mora konkretno zaznamovati njihovo življenje in mišljenje. Kristusova daritev na križu, ki je razodevala njegovo popolno podaritev Bogu Očetu in človeku, je »temelj« nove skupnosti je (3,11). Po tej daritvi je človeško življenje pridruženo *novemu*, to je *večnemu* Božjemu življenju (15,22). To novo življenje jim podarja Bog sam, ko jih »kliče v občestvo (gr. *koninōnia*) s svojim Sinom« (1,9). Živijo ga, ko se kot bratje in sestre zbirajo v Cerkvi. Kadar pa so med njimi razdori, ljubosumja in strah za lastno preživetje (11,18), tega življenja novega Kristusovega telesa ne morejo prepoznati in ga ne živeti (11,29). Pavel se izogiba celo krščevanju, da ne bi vzbujal vtisa, da je on ustanovitelj Cerkve in jih lahko on vključuje vanjo.

»Kristus me namreč ni poslal krščevat, ampak oznanjat evangelij.« (1,17) Korinčani so očitno krst še vedno dojemali podobno kot takratni helenistični kulti in določene struje judovske tradicije. Pomenil jim je zgolj obred sprejema v skupnost ali celo izraz pripadnosti določenemu učitelju in njegovemu nauku. Korintsko občestvo so namreč sestavljali spreobrnjenci tako iz judovstva kot iz poganstva oziroma iz grško-rimske kulture in jim je bilo težko vztrajati v miselnosti Pavlovega evangelija, ki je neuglednost, slabost in pohujšanje križa razglašal za zmago Božje moči. Majhni in nepomembni skupnosti, kot so takrat bili krščanski spreobrnjenci v korintskem vele mestu, se je bilo težko zoperstavljati posvetnemu mišljenju, ki je stavilo predvsem na zunanji ugled in moč ter retorično spretnost govornika. Za prve in za druge je bilo oznanilo o križu nekaj skrajno pohujšljivega in nespametnega (1,22-24). Za nekatere je bilo to nevredno in tudi že bogokletno govorjenje o svetem in vsemogočnem Bogu, ki žali njegovo modrost in moč, za druge pa norost, ki žali človeški razum in dostojanstvo. Novim vernikom v takih okoliščinah ni bilo lahko v nemoči križanega Kristusa prepoznati Božjo modrost in resnični temelj novega življenja, ki so ga sprejeli po krstu. »Kristusovo mišljenje« (2,16), ki se razodeva v popolni podaritvi na križu, je tudi njim predstavljalo popolnoma novo logiko in preobrat človeških vrednot.

V čem je bila glavna nevarnost razdeljenosti krščanskega občestva? Kaj se je dejansko skrivalo za sklicevanjem Korinčanov na posamezne oznanjevalce?

Ob branju celotnega pisma si lahko ustvarimo neko predstavo, kaj konkretno je Pavel mislil, ko je govoril o prepirih med različnimi skupinami v korintski skupinami. Obstajale so vsaj tri skupine, ki so se posebej navduševale nad učenjem enega od treh oznanjevalcev. Tisti, ki so se sklicevali na Pavla, so očitno zagovarjali bolj svobodnjaške nazore tako glede moralnega kot glede religioznega življenja. Ko so namreč slišali za Pavlovo oznanilo

Kristusova daritev na križu je »temelj« nove skupnosti (3,11). Po tej daritvi je človeško življenje pridruženo novemu, to je večnemu Božjemu življenju (15,22).

Razdeljenost
v Korintu
je bila odraz
napačnega
temelja,
na katerem
so Korinčani
želeli graditi
novo življenje,
in napačnega
načina,
s katerim
so želeli
to doseči.

o svobodi, ki jo uživajo kristjani (9,1; 9,19), in o tem, da je vernim »vse dovoljeno« (10,23), so si označilo razlagali po svoje in očitno preslišali nadaljevanje, da namreč vse ne koristi in ne gradi (10,23) in da je prava svoboda v sposobnosti za darovanje (9,19). Judje so Pavlu zato radi očitali, da oznanja izkrivljeno in osiromašeno judovstvo, ker je zavrzel Mojzesovo postavo. Prav ti »libertinski« verniki so verjetno tudi druge prepričevali, naj si ne delajo skrbi zaradi javne nemorale (prim. 5,1-13), saj telo nima nobene globlje vrednosti in je zgolj v službi duhovnega užitka in spoznanja. Nasprotno pa so se verjetno na Kefa sklicevali tisti verniki, ki so bili prepričani, da mora krščanstvo ohraniti judovsko identiteto in da se je treba še naprej trdno držati Mojzesove postave, obhajati judovske obrede in še posebej spoštovati obrezo ter predpise o hrani. Imenovali so jih tudi »legalisti« in so bili močnejše povezani z Jeruzalemsko cerkvijo. Pavel se na njihove nazore odzove v razpravi o uživanju hrane, ki je bila darovana v poganskih svetiščih (pg. 8–10). Pri tem razglasi, da nobena jed sama po sebi ne približa Bogu (8,8) in da tempeljski maliki niso nobeni bogovi (8,4). Hkrati pa svari pred resničnim malikovanjem, ki ga predstavljajo lakomnost, obrekovanje, prešuštvo in druga hudo-bija (prim. 5,9-13; 6,9-11). V tretjo skupino spadajo tisti, ki so se navduševali nad Apolom, ki je očitno izhajal iz aleksandrinke šole in Filonove razlage Svetega pisma. Verjetno jih je prepričal s svojim grškim načinom razmišljanja in učenjem o modrosti v duhu grške filozofije, ki je cenila predvsem spoznanje (gr. *gnōsis*), se navduševala nad novimi idejami ter občudovala govorniške spretnosti. Ti ljudje so bili bližje modroslovju in kulturi kakor pa veri in religioznosti ter so očitno težko prenašali Pavlovo preprosto oznanjevanje križanega Kristusa (prim. 1,18-25). Pavel jih opozarja, da v resnici gradi samo ljubezen, spoznanje pa napihuje in razdira skupnost (8,1). Prav njim je verjetno še posebej namenil katehezo o darujoči ljubezni, ki je temelj občestva in najodličnejša pot približevanja Bogu (pg. 13).

Pavel je v teh pojavih poenostavljanja vere zgolj na religiozne obrede ali modrostne razprave pravilno zaslutil veliko nevarnosti ne samo za Korintsko cerkev, ampak za evangelijsko označilo nasploh. Tako oznanjevanje neke božanske modrosti in spoznanja, ki bi človeka pripeljala do osvoboditve in srečanja z Bogom, kakor

oznanjevanje postave in zapovedi, preko katerih bi človek lahko dosegel Božjo naklonjenost, pomeni praznjenje prave moči evangelija, ker se s tem v središče še vedno postavlja človek in njegovo prizadevanje, ne pa Božja moč. Človek iz svoje narave nikoli ne bo mogel doseči Boga, kar Pavel zelo odločno oznanja tako Korinčanom (1,21-24) kakor kasneje še bolj jasno in natančno Rimljanom (pg. 1–3). Razdeljenost v Korintu je bila odraz tako napačnega *temelja* (»novi« človek), na katerem so Korinčani želeli graditi *novo življenje*, kot napačnega *načina* (volja, religioznost), s katerim so želeli to doseči. Pavel je prepoznal nevarnost teh pojavov in jih pravilno označil kot »shizmo« (gr. *schismata* v pomenu *razdor*, *razkol*, *ločina*; *raztrganina*) (1,10; 11,18; 12,25). Tak način življenja ne more preživeti in obroditi sadu, ker gre dejansko za ločitev od vitalne moči evangelija. To se je potrdilo že v prvih stoletjih krščanstva, ko so se tendence, ki so se pojavljale v Korintu, postopoma razvile v dve obliki krščanske herezije, ki so ju cerkveni očetje poimenovali *gnosticism* in *pelagianizem*. Ta dva pojava sta v krščanstvu še vedno prisotna in nanju pogosto opozarja tudi papež Frančišek. Podrobneje ju predstavi v svoji apostolski spodbudi *Veselite in radujte se* (VR), kjer ju označi za »huda sovražnika svetosti«. Ker ti pojavi tudi danes hromijo mnoge kristjane, čeprav se tega niti ne zavedajo, se bomo nekoliko zadržali pri Frančiškovih opisih teh sodobnih herezij. To nam bo pomagalo, da bomo bolje razumeli tudi rešitve iz teh zmot, ki jih je Pavel oznanja že Korinčanom in so enako aktualne tudi danes.

Kaj so znamenja sodobnega »gnosticizma in pelagianizma«?

Skupna značilnost obeh drž, ki vodita v razdor, je individualizem, ki računa predvsem na lastno moč in presojo. Bog igra pri tem zgolj vlogo tistega, ki opazuje in blagoslavlja. Po Frančišku gre pri tem za »imanentni antropocentrizem, preobleden v podobo katoliške resnice«, pri čemer pa ni pravega zanimanja ne za Jezusa Kristusa ne za drugega (VR 35). Gnosticizem predpostavlja subjektivno vero, kjer so pomembna predvsem čustva ter lastno razmišljanje in izkušnja. Taki ljudje težko prepoznajo Kristusa v trpečih in odrinjenih ter dajejo »prednost Bogu brez Kristusa, Kristusu brez Cerkve, Cerkvi brez ljudstva« (VR 37); vse jim je razumljivo, nič jih ne gane, lastne teorije

absolutizirajo, jih imajo za popolne in jih vsiljujejo drugim. Gnosticizem želi po svoji naravi »udomačiti skrivnost«, ki je navzoča v življenju slehernega človeka, in končno obvladati tudi Božjo presežnost. Nasprotno pa Sveti Duh odpira oči za mnogovrstno Gospodovo navzočnost v vsakem človeškem življenju in mu daje rast in vrednost (VR 40–42). Sodobni gnosticizem se kaže tudi v občutku večvrednosti tistih, ki o Bogu vedo nekaj več, ki znajo to bolje razložiti in se imajo že zato za boljše in popolnejše od »nevedne množice« (VR 45). Sedanji papež pogosto poudarja, da je treba tudi pri razmišljanju o krščanskih resnicah ohranjanje živo evangeljsko svežino. Predvsem pa razvijanja teološkega nauka ne smemo oddaljevati od usmiljenja do bližnjega (VR 46).

Po drugi strani so še danes prisotna prepričanja, ki so jih zagovarjali že pripadniki »Kefove frakcije«, da lahko človek z voljo in naporom ter z izpolnjevanjem predpisov doseže in ohranja Božje življenje v sebi. Tisti, ki so podlegli »pelagijanski ali polpelagijanski miselnosti«, sicer še govorijo o Božji milosti, v resnici pa zaupajo edino v lastne moči ter so vzvišeni nad nepopolnimi (VR 49). Ker pa jim manjka ponižnosti, iskrene molitve in priznanja lastnih meja, jih milost ne more v resnici preoblikovati in kljub pravovernosti ne živijo novega življenja. Pavlovo učenje, da nismo odrešeni zaradi naših del in zaradi naših naporov, ampak po Gospodovi milosti in pobudi, ponavlja cerkveno učiteljstvo vse do današnjih dni, pa vendar se tudi danes v Cerkvi mnogi ujamejo v zanko »samozadostnosti in elitnosti«, v »zasvojenost z legalizmom«, v očaranost z oblastjo, močjo, bahaštvom, naukom in ugledom (VR 57). Tudi pretirano vztrajanje pri strukturah in običajih je lahko prefinjena oblika pelagianizma, ki hoče življenje milosti podrediti človeški organiziranosti. Ko mislimo, kako je vse odvisno od človeškega napora, »zapletamo evangelij in postajamo sužnji neke sheme, ki dopušča malo možnosti za delovanje milosti« (VR 59).

V čem je moč Pavlovega oznanila evangelija križa?

Pavel se v Korintu sooči z izzivom, kako prepričljivo oznaniti Božjo odrešenjsko moč Kristusovega križa v okolju, ki se je vedno bolj navduševalo nad močjo oblasti in bogastva, nad lahkotnostjo in bliščem kulture sveta in užitka, nad prepričljivostjo

foto: Nina Šavli

retorične modrosti ter vzvišenostjo duhovnega spoznanja. Ker je pred tem v Atenah sam izkusil, da z govorico, prilagojeno svetu in njegovim pričakovanjem, ne more v resnici premakniti človeškega mišljenja in doseči spremembe življenja, nastopi v Korintu z neke vrste apokaliptičnim govorom o križu. S paradoksalnim sporočilom križanega Kristusa, ki ovrednoti človeško nemoč, stisko in trpljenje, prevrednoti klasične vrednote moči in modrosti. Z »besedo križa«, ki razkriva Božji vstop v človeško trpljenje ter vrednost podaritve in sprejetja, se prečiščuje tudi človekova podoba Boga in smisla življenja, ki mora končno privedi do konkretnih odločitev na miselnem in na etičnem področju. Pavel na neki način opisuje boj med dvema osnovnima načinoma človeškega delovanja, to sta volja in razum. Preko obeh načinov želi človek doseči Božjo bližino in naklonjenost ter s tem lastno preživetje. A pri tem se vedno znova izkažeta njegova nemoč in končnost, kar pripelje do krize in razdora. Človek sam namreč ne more doseči in razumeti Božjega življenja ter s tem svobodne in popolne ljubezni kot temelja trajnega občestva. »Ker torej svet z modrostjo ni spoznal Boga v Božji modrosti, je Bog sklenil po norosti oznanila rešiti tiste, ki verujejo.« (1,21) Ta norost Božjega oznanila je »beseda križa«, ki spregovori dokončno sodbo o človeku in o Bogu. Predstavlja popolno izročitev Boga človeku ter njegov sestop »do konca« (Jn 13,1) v dobro človeka. S tem pa vzpostavi tudi ločnico in hkrati točko srečanja med človeškim in božjim, ki je v svobodi popolnega izročanja in sprejemanja. »Beseda križa« razkrije mejo človeške modrosti, ki iz lastne moči ne more prodreti ne v skrivnost

Pavlov evangelij križa predstavlja alternativo tako judovskemu religioznemu sistemu, ki gradi na moči religioznih obredov, kot grško-rimski kulturi, ki gradi na moči spoznanja in razuma.

trpljenja ne v skrivnost ljubezni. Po drugi strani pa izzove *vero* kot popolno izročanje in darujoče sprejemanje daru Življenja, ki v človeka vedno prihaja od zunaj in od drugega. V nadaljevanju pisma Pavel to »besedo križa« nadgradi s kerigmo o »še odličnejši poti« (12,31), ki vodi v »novo življenje«. To je ljubezen, ki sprejema vse in vsakogar, ki ne išče svojega in ki presega celo *vero* in upanje in vsako spoznanje (pg. 13). Pavlov evangelij križa, ki z vključevanjem drugega gradi občestvo novega božje-človeškega telesa, ki »ima mnogo udov, vsi telesni udje pa so, čeprav jih je mnogo, eno telo« (12,12-13), torej predstavlja resnično alternativo tako tradicionalističnemu judovskemu religioznemu sistemu, ki gradi na moči religioznih obredov, kot klasični grško-rimski kulturi, ki gradi na moči spoznanja in razuma.

Ali nam lahko Pavlov evangelij pomaga prepoznati in sprejeti znamenje kriznih trenutkov?

Pavlov način soočenja s človekovo telesno in bivanjsko stisko je lahko tudi v današnjem času krize, ki jo je sprožila svetovna epidemija, vir navdiha. Krize in zgodovinski pretresi so bili vedno tudi izziv za prestrukturiranje obstoječih sistemov, prečiščevanje in sproščanje osebnih in družbenih potencialov ter rojevanje novih rešitev. Večina bibličnih besedil je zaznamovana s prepletanjem obdobja razcveta, propada in ponovne rasti. V tej drami človeške zgodovine so se prav obdobja katastrof izkazala za izjemne priložnosti prenove in vsestranskega napredka. Celotno Sveto pismo pričuje, da je za človeka spoznanje lastne

omejenosti temelj modrosti, ki mu omogoča prepoznati, da lahko Bog tudi slabe stvari obrne v dobro. Pavlova kerigma kaže, kako bi brez Božje besede stiska, ki jo ponazarja križ, ostala nema, brez križa bi človeška beseda ostala prazna in gluha za resničnost, konkretno življenje pa bi izgubilo smisel. Zato bi bila velika napaka, če bi pozabili na izkušnje kriznega časa in poskušali živeti naprej po starem, kakor smo živeli v času pred krizo. Želja po normalnosti ne sme postati slepa nostalgija. Vsako obdobje, najsi bo veselo ali težko, zaznamuje človeka, mu pušča znamenja. (Spomnimo se na nočni boj Jakoba z Bogom pred srečanjem z bratom Ezavom, zaradi katerega je šepal vse življenje; 1 Mz 32,23-33.) Slepa nostalgija bi bila ta znamenja ignorirati. Rešitev ni v tem, da bi želeli nekatere trenutke ohranjati, druge pa izbrišati, ampak da jih prepoznamo kot znamenja. To pomeni sprejeti resničnost življenja in v njem prepoznati nekaj več, nekaj globljega, v kar je vpeto moje življenje. Za to pa je potrebna odločitev. Stiska sama po sebi človeka še ne naredi boljšega. Lahko ga tudi zamori in uniči. Odločitev pomeni svobodni vstop v konkretno resničnost ter sprejete konkretnega trenutka z ljubeznijo, ki ustvarja prostor za drugega z malo in z veliko začetnico. Na ta način se lahko v stiski rojeva »novo življenje«, ki je vedno dar. Dar pa osvobaja pred strahom zase, za svoj ugled in preživetje, ker postavlja človeka v občestvo. Moč za odločitev prihaja prav iz prepoznavanja znamenj časa. Znamenja namreč govorijo, da je to, kar se je zgodilo oziroma se nam dogaja, vedno veliko več od tega, kar se vidi in kar lahko mi razumemo. Znamenje je odsev Življenja, katerega del je tudi naše življenje. Prepoznavanje znamenja pomeni prevzemanje pobude življenja nad golo idejo in mislijo, ki razdvaja ter vodi v konflikt in strah. Oznanilo evangelija križa je tako poziv k prepoznavanju znamenj, ki lahko sicer pretresejo človeško logiko ter izzovejo konflikte, soočenje z njimi pa človeka odpira in ga s tem rešuje stisk individualizma. Pavlov evangelij želi človeka končno spet vključiti v njegovo primarno Občestvo, kar sporoča Korinčanom tudi v svoji sklepni spodbudi: »Zato naj se nihče ne ponaša z ljudmi! Vse je namreč vaše: Pavel, Apolo, Kefa, svet, življenje in smrt, sedanjost in prihodnost. Vse je vaše, vi Kristusovi, Kristus pa Božji.« (3,21-23) To oznanilo ima tudi danes moč, ki lahko človeka osvobodi destruktivne moči kriznega stanja. •••

V stiski se lahko rojeva »novo življenje«, ki je vedno dar.

foto: Nina Šavli

KAKO BRATI BOŽJO BESEDO DANES

»Tvoja beseda je svetilka mojim nogam, luč moji stezi.« (Ps 119,105)

Dragi bralci in premišljevalci Božje besede!

Nazadnje smo se na naši poti družili in pogovarjali z emavškima učencema. Čeprav so pretresljivi ter nenazadnje tudi upanja polni velikonočni dogodki že za nami, še vedno hodimo v njuni družbi. Če smo bili doslej navajeni veliko noč doživljati bolj kot ne preko simbolov in obredij, nas je letos pretresla drugačna zgodba, zgodba nevidnega virusa, ki nam je vzela vse tisto, česar smo bili doslej vajeni: svobodo, občutek obvladljivosti, srečevanje z bližnjimi, obiskovanje bogoslužja, sproščenost ... Z emavškima učencema tako delimo strah in negotovost pred trenutnim in še bolj prihodnjim časom. Polni vprašanj o tem, kaj se dogaja in kako bo videti naše življenje v prihodnosti, počasi stopamo po njuni poti.

Ta pot se morda zdi trenutno temačna, po njej še vedno stopamo previdno. Vsak spotik ob kamen je lahko trenutek našega lastnega opomina, zavedanja in sprejemanja mesta, kjer se nahajamo kot bralci in premišljevalci Božje besede ter kot iskanci novega življenja. Sem trenutno na poti, ko se oddaljujem od »večnega venca« (1 Kor 9,24-26), morda raje izbiram prijetnejše in lažje poti? Tudi kot bralci Božje besede namreč nismo imuni na temine, ki se pojavljajo v naših življenjih, v naših dušah, v našem odnosu do branja Božje besede. Včasih – lahko pa tudi zelo pogosto – se tudi nam kot bralcem Božje besede lahko zgodi, da zavzamemo do Božje besede preveliko razdaljo, morda celo takšno, da je pred sabo ne vidimo več, da nanjo pozabimo.

Nič drugače ni, ko se Božje besede lotevamo preveč razumsko, ko želimo vse razložiti, morda celo znanstveno utemeljiti. In nič na boljšem nismo, ko Božjo besedo beremo, zato ker se »to spodobi«, ker tako počnejo tudi drugi v naši okolici, ker iščemo v njej hitre rešitve, prerokbe, pomene, namige za različne odločitve.

Kaj je Sveto pismo?

Biblicist Maksimilijan Matjaž pravi (Družina 19, 2020), da Sveto pismo ni zbirka magičnih besed,

izrekov ali zakonov, ampak je knjiga, ki opisuje Božje razodevanje človeku in človekovo odzivanje na ta Božji nagovor. To ni knjiga, ki bi nas potrjevala v naših namerah, ni nabor misli, ki bi nas tolažile, razveseljevale, odkrivala prihodnost ali kaj drugega po naših trenutnih potrebah. Svetega pisma ne moremo brati kot spisek želja ali kot recepte za zdravo življenje. Ob takem porabniškem odnosu ostaja zaprta knjiga. Sveto pismo je v resnici skrivnost, a skrivnost v bibličnem pomenu besede. Je neke vrste oseba, ki jo lahko spoznamo, samo če z njo živimo, če vstopamo z njo v odnos z vso resničnostjo svojega življenja. Prepričan je, da bomo postali vztrajni bralci Božje besede, če jo bomo brali predvsem z vero in z lastnim življenjem. »To pomeni z odprto glavo – z razumom in srcem – z ljubeznijo.« Prav tako poudarja, da pogoj za razumevanje Božje besede ni posebno znanje ali moralna popolnost, temveč odprto srce za živega Boga. »Nezadovoljstvo s samim seboj, ker še ne vidimo sprememb v svojem življenju, je skušnjava, ki nam prišepetava, da ne zmoremo.« Zato nam kot voditelj Bibličnega gibanja in biblične šole *Evangelii gaudium* priporoča branje Svetega pisma v občestvu. »Sveto pismo je izrazito neideoško, ker je navdihnjeno od Duha, ki je v resnici občestvo.«

Ko ne moremo brati

Ob vsem tem pa se – zlasti v težkih trenutkih osame, ko smo izgubili stik s »fizičnim« občestvom – zelo lahko zgodi, da preprosto ne moremo brati. Vsega je naenkrat preveč. Spopadamo se z novimi problemi, in čeprav imamo časa več, nismo dovolj zbrani za branje, saj nam misli vedno znova begajo k naši negotovosti. Čeprav vemo, da bi nam ravno v tem trenutku stik z Božjo besedo pomagal, ga ne zmoremo. Morda odpremo Sveto pismo, morda ga celo poskušamo brati, a kmalu ugotovimo, da ne gre. Zaradi zunanjih pretresov nismo sposobni sprejemati in premišljevali vsebine. Kar naenkrat nismo več bralci Božje besede, tudi če se potrudimo ali prisilimo, smo samo še bralci črk.

Spopadamo se z novimi problemi, in čeprav imamo časa več, nismo dovolj zbrani za branje, saj nam misli vedno znova begajo k naši negotovosti.

Samo z življenjem samim in z našimi odnosi, z odprtim srcem, bomo lahko spoznali, da branje Božje besede ni nekaj, kar moramo početi, ampak nekaj, kar si želimo in kar dejansko potrebujemo.

A to ni nič nenavadnega. Življenje kristjana je življenje preizkušenj, ko hodimo po robu ali celo sesto-pimo na krive poti. Ob emavških učencih je tudi tedaj, ko sta doživljala najhujše stiske in nista bila sposobna »brati« sporočil in prepoznavati znamenj, hodil Jezus. Čeprav ga v tistem trenutku nista prepoznala, sta v svojih srcih čutila toplino, neko nerazložljivo pomiritev. Doživela sta uresničeno Božjo besedo – odnos. Čeprav je bil zanju popoln tujec, jima je Božja beseda spregovorila v vsej svoji polnosti. Tudi na tej poti je z njima govoril Bog. Zato se nesposobnosti branja ne smemo ustrašiti. Tudi ko smo v najhujših teminah svoje biti, je Bog ob nas, nas posluša in spremlja skozi vse preizkušnje in vsa trpljenja ter sporoča, da nismo sami. Bog želi, da vsak najde svojo svetlobo, ki se odraža v lepih odnosih, dobrih delih, služenju drugim, notranjem miru. Zato je toliko pomembnejše, da ne zanemarimo priložnosti, ko smo sposobni brati ali ko bomo spet sposobni brati. Apostol Pavel je znal ubesediti visoko vrednost branja Božje besede in njenega uresničevanja v naših življenjih: »Mi, ki smo močni, smo dolžni prenašati slabosti šibkih, ne pa ugajati sebi. Vsak izmed nas naj skuša ugoditi bližnjemu, in sicer v njegovo dobro in njegovo izgraditev. Saj

tudi Kristus ni iskal lastnega ugodja, ampak kakor je pisano: *Sramotenja tvojih sramotilcev so padla name*. Karkoli je bilo namreč napisano pred nami, je bilo napisano v naše poučenje, da bi oprti na potrpežljivost in na tolažbo, ki jo daje Pismo, imeli upanje. Bog potrpežljivosti in tolažbe pa vam daj, da bi bili med seboj istih misli, v skladu s Kristusom Jezusom, da bi z enim srcem in kakor iz enih ust slavili Boga in Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa.« (Rim 15)

Božja beseda je resnica

Ko se znajdemo na točki, ki nas ločuje od branja Božje besede, ne pozabimo, da nismo sami. Že sama molitev bo vzpostavila prepotrební odnos in pogovor z Bogom, molitev bo okrepila moči Svetega duha, ki nas bo pripeljal v občestvo, znotraj katerega bomo ponovno našli upanje, znotraj katerega bo naše srce ponovno gorelo. »Nič ne skrbite, ampak ob vsaki priložnosti izražajte svoje želje Bogu z molitvijo in prošnjo, z zahvaljevanjem. In Božji mir, ki presega vsak um, bo varoval vaša srca in vaše misli v Kristusu Jezusu.« (Fil 4,6-7) Samo z življenjem samim in z našimi odnosi, z odprtim srcem, bomo lahko spoznali, da branje Božje besede ni nekaj, kar moramo početi, ampak nekaj, kar si želimo in kar dejansko potrebujemo. Morda nas lahko s tem spoznanjem na najbolj neposreden način sooči prav nezmožnost branja. Božja beseda je naš temelj – in temelj ostane, počaka. A tudi čakati ne smemo v takih trenutkih, vedno znova moramo poskušati najti nov začetek. Božja beseda je resnica, kot pravi Janez (Jn 7,17). Če te resnice ne bomo spoznavali, namreč tvegamo sestop v prepad. Kot kristjani bomo rasli, samo če bomo skrbeli tudi za duhovno hrano. Človek ne živi samo od kruha, človek živi od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust (5 Mz 8,3). •••

Ob zaključku epidemije je bila po slovenskih župnijah izvedena anketa o verskem življenju v času koronakrize. Sodelovalo je 1586 vernikov, med njimi je bilo 922 članov župnijskih pastoralnih svetov. 49 % vseh, to je 785 ljudi, je bralcev Božje besede pri bogoslužju. To kaže, da je služba bralcev Božje besede eno najbolj razširjenih poslanstev aktivnih vernikov. Ker se je v času krize velik del verskega življenja odvijal izključno po domovih, je

zanimivo vprašanje, kakšno mesto je pri tem imelo Sveto pismo. Redno, to je vsaj enkrat na teden, je Sveto pismo bralo 28 %, manj kot enkrat na teden 14 %, 31 % je bralo Sveto pismo le tu in tam, dobra četrtina pa nikoli. Med bralci Božje besede pri bogoslužju je bila le dobra tretjina (35 %) takšnih, ki so v času krize tudi doma redno brali Sveto pismo.

Prof. dr. Vinko Potočnik

V KAKŠNO ZEMLJO SEM VSEJAN?

»Poslušajte torej pomen prilike o sejalcu ... K vsakemu, ki posluša besedo kraljestva in je ne razume, pride zlodej in mu ugrabi, kar je vsejano v njegovo srce. Ta človek je tisti, ki je vsejan ob poti. Na kamnita tla pa je vsejan tisti, ki posluša besedo in jo takoj z veseljem sprejme, a nima v sebi korenine, ampak je nestanovit. Ko nastane zaradi besede stiska ali preganjanje, se takoj pohujša. Med trnje vsejan pa je tisti, ki posluša besedo, toda posvetna skrb in zapeljivost bogastva zadušita besedo in postane nerodovitna. V dobro zemljo vsejan pa je tisti, ki posluša besedo in jo tudi doume. Ta zares obrodi in daje sad: eden stotérnega, drugi šestdesetérnega in spet drugi tridesetérnega.« (Mt 13,1-23)

Slavna prilika o sejalcu. Iskreno priznam, da sem v iskanju primerne odlomka za »obravnavo« v tem članku najprej kar »zletel« mimo nje. Zapadel sem skušnjavi, ki me ob branju zelo znanih odlomkov večkrat obišče. Kar zdrznil sem se, ko sem se zavedel, da se v meni poraja misel, da mi ta odlomek pa vendar ne more povedati nič novega; saj ga tako ali tako že (pre)dobro poznam. In če sem grobo iskren s seboj, si moram priznati, da sem pomislil celo na to, da sem ga tudi že nekoliko naveličan.

Taka radikalna iskrenost s samim seboj je nekaj, česar se zadnje čase učim; posebej intenzivno ravno v času »koronskega« umika, ko je bilo kar naenkrat toliko manj dejavnosti, potov in opravkov kot sicer. Ta »tihi« čas (ki je bil ob štirih otrocih, šolanju na domu ter dveh službah vse prej kot »tih«) mi je pomagal dodatno presoditi, v kakšno zemljo sem *zares* vsejan.

S težkim srcem sem si moral *iskreno priznati*, da so v mojem življenju obdobja, ko nisem vsejan v zemljo, ki bi mi omogočala obroditi sad – še tistega trideseternega ne.

Iskreno priznanje je bilo toliko težje, ker iskrenosti s samim seboj – svojimi notranjimi občutki pa tudi z motivacijami, ki me »ženejo« v določeno dejavnost – v naših krogih (in posledično v skupinah, ki jim pripadamo) kronično primanjkuje. Tega preprosto nismo vajeni, zato sami sebe

ne poznamo dovolj dobro, ne dovolimo si biti ranljivi in posledično nismo (dovolj) pristni. S seboj in z drugimi.

To, če se povrnem k odlomku o sejalcu, se kaže tudi v sadovih, ki jih tisti v najbolj »notranjem katoliškem krogu« v Cerkvi na Slovenskem obrodimo. Osebno menim, da teh še zdaleč ni dovolj. Namesto da bi kot Jezusovi učenci iz lastnega pristnega, iskrenega, vsakodnevnega poslušanja Besede prinašali sadove, smo podvrženi igranju »igre popolnega in pridnega katoličana«, ki pa je brez moči in brez opaznih sadov; vendarle gre zgolj za igro.

foto_Ana Pišek

S težkim srcem sem si moral iskreno priznati, da so v mojem življenju obdobja, ko nisem vsejan v zemljo, ki bi mi omogočala obroditi sad – še tistega trideseternega ne.

Jezus pa tudi nam danes pravi: »Po njihovih sadovih jih boste torej spoznali.« (Mt 7,20)

Hm. Torej lahko prav preko sadov, ki jih rojevam, presojam, v kakšno zemljo sem – trenutno oziroma v tem življenjskem obdobju – vsejan? Kakšni naj bi že bili ti sadovi?

Tu nam lahko pride na pomoč najpreprostejša kmečka logika. Tako kot je namreč sad hruške

hruška in sad jablane jabolko, naj bi bil sad človeka – človek. In to ne (zgolj) v reproduktivnem smislu besede. Ljudje, kristjani, smo poklicani, da »rodimo« nove kristjane. To je naš sad, o katerem govori Jezus. In to merilo (samo)presoje velja tudi za nas, laike. Tudi mi smo poklicani k temu, da k veselju življenja v Kristusu povabimo nove kristjane. Da to, kar smo prejeli, dajemo naprej.

Ali smo zapustili svojo »prvo ljubezen«?

Del spoznanja je zame tudi, da se lahko v različnih življenjskih obdobjih »nivo« naše rodovitnosti spreminja. Mogoče je, da smo na začetku duhovne poti z Gospodom bili »rodovita zemlja«. Nad odnosom z Bogom smo bili navdušeni in najbolj naravno se nam je zdelo, da smo o tem govorili s prijatelji, sorodniki, znanci. Saj poznamo pomenljiv pregovor: »Česar polno je srce, to usta govore.« Še eno odlično orodje za samopresojo. No, v svojem začetniškem navdušenju smo morda celo nekoliko pretiravali, ampak to je že tema za kdaj prihodnjč.

Zanimivo mi je bilo, da sem ravno v tem času v okviru duhovno-formacijskega programa, ki ga opravljam s skupino prijateljev, zelo od blizu spoznaval številne značilnosti »akedie«, t. i. »opoldanskega demona«, ki so ga menihi poznali, ko jih je opoldne pri molitvi napadala opoldanska utrujenost in zaspanost. Pri tem vprašanju gre za določeno brezvoljnost, lenobo, ki se kaže predvsem v odnosu do duhovnih stvari. Ob tem, ko sem v času karantene »na lastnem mesu« praktično doživljal akedio, ki smo jo preučevali v okviru tega programa, sem se počutil kot starozavezni prerok Ozej, ki se je moral po Božjem naročilu poročiti s prostitutko, ki ga je vedno znova varala, da bi Izraelu na lastnem mesu karseda nazorno ponazoril, kako žalijo Božjo zvestobo in ljubezen, ko ga varajo z drugimi božanstvi.

Ključno je, kako se iz tega izkoplje. Za začetek si moramo takšno duhovno stanje iskreno priznati in ga prinesiti pred Gospoda ter boj prepustiti njemu (Prim. Ef 6). Če mislimo, da nas bo rešil lastni aktivizem, smo pred novo, še večjo zablodo. V drugem koraku pa lahko v svojem razpoloženju vendarle naredimo bistven korak: odločimo se, da bomo pri vsem, kar počnemo, ter ob vseh ljudeh, s katerimi se srečujemo, posnemali sejalec iz naše prilike – da bomo sejali karseda obilno in pri tem ne bomo s človeškimi merili presojali,

foto: Nina Šavli

katera vrsta zemlje je primerna, da ga sprejme. Tako se bo tudi v nas začela ponovno prebujati prva ljubezen in takrat bomo lahko znova začutili to, o čemer govori prvo berilo 15. nedelje med letom: »Kakor pride dež in sneg izpod neba in se ne vrača tja, dokler zemlje ne napoji, oplodi in stori, da zabrsti, da sejalcu da seme in kruha uživalcu, tako je z mojo besedo, ki prihaja iz mojih ust: ne povrne se k meni brez uspeha, dokler ne opravi, kar sem hotel, in izpolni, za kar sem jo poslal.« (Iz 55,10-11) •••

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK V SKUPINI

1. Ali znam biti iskren sam s seboj in z drugimi?
2. Ali v svojem življenju opazim sadove duhovnega življenja?
3. Se je tudi v mojem življenju v času karantene zgodilo, da je »trnje posvetnih skrbi« zadušilo tisto »prvo ljubezen« (prim. Raz 2,4) do Gospoda?
4. Ali se znam Bogu dati na razpolago kot sejalec v življenjih svojih bližnjih?

Iskreno priznanje je bilo toliko težje, ker iskrenosti s samim seboj – svojimi notranjimi občutji pa tudi z motivacijami, ki me »ženejo« v določeno dejavnost – v naših krogih kronično primanjkuje.

JUDA IZ ULICE RAVNE

Apd 9,10-18

Zgodba se dogaja po tistem, ko je Savel, velik gorečnejši za judovstvo, pred Damaskom »trčil« ob Jezusa. Savel je varoval oblačila tistim, ki so kamenjali Štefana. Odobral je njegov uboj. Ko je videl Štefana umreti, s pogledom uprtim v Nebo, gledajoč Božjo slavo in Jezusa, sedečega na Očetovi desnici, se je v njem prebudila gorečnost za vero prednikov. Verjetno tudi sovraštvo do Jezusa, ki ni izpolnil judovskih mesijanskih pričakovanj. Luka je zapisal, da je Savel »besnel in grozil s smrtjo Gospodovim učencem« (Apd 9,1), vdiral je v njihove hiše in jih vlačil v zapor. Od velikega duhovnika si je pridobil dovoljenje, da bi preiskal tudi sinagoge v Damasku. Učenci, ki bi jih tam našel, bi končali v zaporu. Kdo ve, kaj vse bi se zgodilo učencem, če Savel ne bi srečal Jezusa. Na misel prihajajo podobe iz našega časa, ko je še trajala vojna s t. i. Islamsko državo. V medijih smo gledali, kako letijo glave. Gledali smo, kako so pripadnike drugih verstev utapljali in sežigali pri živem telesu. Videli smo, kako se je godilo koptskim kristjanom. Teh prizorov ni mogoče pozabiti. Dogaja se na istem prostoru. Ni izključeno, da so Savla spremljali prav taki mrkogledi verski miličniki.

Po današnjih prometnicah in z avtomobilom potovanje traja dobrih pet ur. Razdalja med Jeruzalemom in Damaskom je 360 km. Kako dolgo je Pavel potoval s svojo četico? Koliko bridkosti je povzročil učencem med potjo? Ko beremo poročilo o Pavlovi spreobrnitvi, ne pomislimo, da je z oblastjo, ki jo je imel, morda koga pregnal z domačega ognjišča. Morda družinico. Lahko bi za njimi ostala kakšna opustela vasica, ali kakšna neutolažljiva vdova, ali mati, ali sestra. Napačno usmerjena verska gorečnost zna narediti veliko gorja. Zeloti so nevarni, čeprav bi ljudem žugali zgolj s sveto Knjigo. Najprej vstanejo zoper svoje, nato še zoper druge. Ali kakor je zvenel stari pregovor nekje z juga: »Kdo bo koga, če ne svoj svojga?« Jezus ni brez vzroka izrekel svojega blaga: »Blagor tistim, ki delajo za mir, kajti imenovani bodo Božji sinovi.« (Mt 5,9) Tem naj prisluhne kristjan. Kdor bi za vero bližnjega trpinčil, ne more biti dober človek. Zato še en blagor: »Blagor človeku, ki ne hodi po nasvetu krivičnih, ne stopa na pot

grešnikov in ne poseda v družbi porogljivcev, temveč se veseli v GOSPODOVI postavi in premišljuje njegovo postavo podnevi in ponoči.« (Ps 1,1-2) Vere, bratje, ne branimo. Vero izpričujemo z življenjem. Posnemajoč Učitelja. Tudi nekakšnih »resnic« ni treba braniti, kajti Resnica je samo ena in Resnica je Bog.

Ko se je torej na kraju dogodka polegel prah, so oslepelega Savla odpeljali v mesto. Samo ugibamo lahko, kako so zašli prav k Judu v Ulici ravni. Tam se je posvetil molitvi. Med molitvijo je v videnju uzrl nekega Hananija, kako je vstopil in nanj položil roke z molitvijo, da bi lahko spet videl. Istočasno je tudi Hananija imel videnje, v katerem mu je Gospod rekel, naj gre v Ulico ravno in naj pri Judu poišče nekega Savla, katerega je izbral, da ponese Gospodovo ime »pred pogane in kralje in Izraelove sinove« (Apd 9,15). Gospod še doda: »Pokazal mu bom, koliko bo moral trpeti za moje ime.« (v. 16) Hananija je odrevenel. Savel je vendar preganjalec učencev! Med učence seje strah in grozo! Vendar je na Gospodovo besedo šel in opravil, kar mu je Gospod naročil: »Položil je nanj roke in rekel: »Brat Savel! Gospod Jezus, ki se ti je prikazal na poti semkaj, me je poslal, da spregledaš in postaneš poln Svetega Duha.« In v hipu so padle kakor luskinke z njegovih oči. Spet je videl, vstal in se dal krstiti.« (vv. 17-18) Od tu naprej Savla ni več. Od tu naprej je Pavel.

Juda iz Ulice ravne je s Pavlom vstopil v zgodovino odrešenja. Iz tega poročila njemu v prid zveni nekaj kakor pohvala. Morda predokus nagrade za izpričano vero v Kristusa? To bomo izvedeli na poslednji sodbi. Mi pa pogumno izpričajmo vero. Ne zaradi obeta nagrade. Nagrada je že to, da smemo pričevati za Gospoda. •••

VIŠINE V SVETEM PISMU

»Le višin niso odpravili.« (1 Kr 22,44)

V prejšnji številki smo se »sprehodili« po Jeruzalemu. Toda čeprav Jeruzalem sčasoma postane edino in uradno svetišče v Izraelu, vse do izgnanstva ne izrine drugih bogoslužnih krajev, vsakdo je še naprej obiskoval »višino« v svojem mestu. O tem nazorno spregovori redaktor Knjig kraljev, ki v uvodnih opombah pri vsakemu kralju, v Izraelu in Judu, ponavlja kot odpev, da »višin niso odpravili«. O tem nam govorijo tudi preroki, ki Izraelcem očitajo, da še hodijo v Beeršebo (Am 5,5; 8,14) in v Gilgal (Oz 4,15; Am 4,4; 5,5). Pogosto torej slišimo govoriti o »višinah«, zato si bomo v tem prispevku pogledali, kaj pravzaprav pomenijo. Pri tem nas bo vodila misel in beseda Rolanda de Vauxa.

IME. Ko Sveto pismo govori o kanaanskih svetiščih ali o tistih, ki so jih Izraelci zgradili po njihovem vzoru, jih pogostokrat označi z izrazom *bama*, kar moderni prevodi Svetega pisma prevajajo kot »višina«. Ta prevod ni točen in potrebuje pojasnila. Ne vemo, iz katerega korena je izpeljan samostalni bama, morda je predsemitskega izvora. Sorodna ugaritska beseda pomeni »hrbet«, ali »trup« kake živali, ustrezna akadaska beseda ima isti pomen, vendar označuje tudi topografski relief, »greben ali višino«. V Svetem pismu *bama*, če odštejemo bogoslužno rabo, označuje sovražnikov »hrbet« (5 Mz 33,29), »višave« na splošno brez točnejše opredelitve (5 Mz 32,13; Iz 58,14; Mih 1,3; Am 4,13; Hab 3,19; Ps 18,34), »višino« oblakov (Iz 14,14) ali morske valove (Job 9,8). Beseda torej vzbuja misel na nekaj izbočenega, štrlečega, visokega, nikakor pa beseda sama po sebi ne pomeni gore ali griča.

LEGA VIŠIN. Gotovo je, da so nekatere višine, morda mnoge, na visokih krajih. Iz Samuelovega mesta se je treba povzpeti »gor« do bližnje *bame* (1 Sam 9,13.14.19), z nje pa se spusti »dol« (1 Sam 9,25 CHR). Na gori vzhodno od Jeruzalema je Salomon zgradil *bamo* za Kemoša in Milkoma (1 Kr 11,7). Toda višine imamo tudi drugje, npr. v mestih (1 Kr 13,32; 2 Kr 17,29; 23,5), pri jeruzalemskih vratih (2 Kr 23,8). V Ezk 6,3 Jahve naznanja

grapam in dolinam, da bo porušil njihove višine. In res, v dolini Ben Hinom v Jeruzalemu najdemo bamo Tofet (Jer 7,31; 32,35). Jasno je, da v teh zadnjih odlomkih prevod »višina« ni primeren. Edini pomen, ki bi ustrezal vsem besedilom, bi bil »gomila«. To je lahko bil naraven prostor, npr. štrleča skala, zdi pa se, da je bila navadno ta gomila umetna: tako bi lahko razložili mesta, ki govorijo o višinah, ki jih sezidajo (1 Kr 11,7; 14,23; 2 Kr 17,9; 21,3; Jer 19,5), jih »podrejo« ali »uničijo« (2 Kr 23,8; Ezk 6,3).

Figurica Ašere (Judeja, 8.–7. stol. pr. Kr.)

foto: Fondation Bible, ORIENT

BOGOSLUŽNA OPREMA. Ker je »višina« bogoslužni prostor, je z njo povezan oltar. Sama gomila, *bama*, je lahko služila kot oltar, lahko pa je bil na njej zgrajen še poseben oltar (2 Kr 21,3; 2 Krn 14,2; Ezk 6,6). V povezavi z »višinami« se omenjata izraza *maššeba* in *'ašera* (1 Kr 14,23; 2 Kr 18,4; 23,13-14; 2 Krn 14,2.4). *Maššeba* je pokonci stoječ kamen, stela. Spomnimo se lahko na »kamen«, ki ga je Jozue postavil v svetišču v Sihemu (Joz 24,26-27). Podobno Jakob v Betelu po razodetju postavi *maššebo*, tj. kamen, ki mu je služil za vzglavje, in razglasi, da je to »hiša Božja« (1 Mz 28,18). Samo majhen korak je bil potreben, da so na ta kamen, čeprav ni bil obdelan v podobo, gledali kot na podobo božanstva. Čeprav so pustili neobdelanega, je postal simbol božanstva. Tako lahko

razumemo, zakaj so te kamne, čeprav so bili v starejših besedilih legitimni, kasneje obsodili.

Maššeba je bil simbol moškega božanstva. Žensko božanstvo je predstavljala *'ašera*. Ta beseda označuje hkrati boginjo in bogoslužni simbol. *Ašera* je izven Svetega pisma znana kot žena boga Ela; v Svetem pismu je Baalova družica (Sod 3,7; 2 Kr 23,4). Bila je narejena iz lesa (Sod 6,26), največkrat kot nekakšen lesen predmet, ki stoji pokonci (2 Kr 13,6; Iz 27,9), nekakšen drog ali kol torej.

Zdi se, da so višine služile tudi za pogrebne obrede. Včasih so na nekatere grobove naložili kup kamenja (Joz 7,26 – Ahan; Joz 8,29 – kralj Aja; 2 Sam 18,17, Absalom). Te pogrebne gomile so imele enak videz kot gomile, ki smo jih opisali kot *bame*. Izaijev rokopis, ki so ga našli v Kumranu, dovoljuje, da Iz 53,9 beremo takole: »Dali so mu grob pri križnihi, gomilo (*bamo*) pri bogatem.«

LEGITIMNOST. Izraelska religija višin sprva ni obsojala. Samuel opravi daritev na višini nad svojim mestom (1 Sam 9,12sl.), na Gibeonu je »najimenitnejša višina«, kjer je Salomon daroval in kjer se mu je »v sanjah prikazal GOSPOD« (1 Kr 3,4sl.). Izraelci so ta svetišča obiskovali, kot smo uvodoma omenili, do konca monarhije. Ezekija jih je hotel porušiti v prvem poskusu centraliziranja bogoslužja (2 Kr 18,4), toda Manase jih je ponovno sezidal (2 Kr 21,3) in obstajala so vse do Jošijeve verske reforme.

Višine so bile sčasoma obsojene zaradi sinkretističnega bogoslužja. Na višinah so poleg Jahvevega oltarja pogosto postavili še Baalov kamen ali *Ašerin* sveti kol ter posledično vpeljali kanaanske nemoralne razvade in pogrebne obrede. Preroki so pogostokrat ostro protestirali proti vsemu temu, in ko izrecno napadejo višine (Oz 10,8; Am 7,9; Jer 7,31; prim. 19,5; 32,35), to storijo zaradi bogoslužnih običajev, ki so jih tam izvajali. Vztrajanje pri teh običajih in gibanje za centralizacijo bogoslužja sta privedli do obsodbe višin brez razlike, višine so postale sinonim za poganška svetišča ali vsaj za nelegitimna svetišča. V času po izgnanstvu in v Jezusovem času višine niso več obstajale, toda besede Samarijanke v pogovoru z Jezusom (Jn 4,20-21) namigujejo na obstoj vsaj še enega svetišča poleg jeruzalemskega: »Naši očetje so častili Boga na tej gori (Garizim), vi pa pravite, da je kraj, kjer ga je treba častiti, v Jeruzalemu.« ...

foto_Wikipedia

Figurica Baala (Ugarit, 14.–12. stol. pr. Kr.)

ORIGEN, BOLEZEN IN GREH

GOBAVOST V 4 MZ 14

Če je virus po definiciji zajedavec in uničevalec dobrega/živega, so v misli cerkvenih očetov podoba virusa gotovo grešna nagnjenja, ki prav tako uničujejo dobrine lepote in zdravja naše duše in telesa. Osem grešnih misli (*logismoí*), na katere so bili pozorni že puščavski menihi od 4. stoletja naprej – shematično jih je prvi predstavil Evagrij Pontski († 399), na Zahod pa prenesel Janez Kasijan († ok. 435) – je kasneje v redakciji Gregorija Velikega († 604) postalo to, kar danes poznamo pod imenom sedem glavnih grehov: napuh, lakomnost, nevoščljivost, jeza, nečistost, požrešnost, lenoba. Bolj kot iz izkušnje nam bi morali biti znani iz katekizma.

foto_www.LumpoProject.com

Že pri izviru klasične poganske literature, v dramatičnem uvodu v Homerjevo *Iliado*, srečamo bolezen, ki jo Apolon pošlje kot povračilo za Agamemnonovo zavrnitev rešitve Hrizeide, kar (poleg ujetništva Brizeide) sproži Ahilovo jezo. S kugo med tebenskim ljudstvom se prav tako začne Sofoklejeva najslavnejša drama *Kralj Ojdip*, kjer bolezen po razlagi delfskega oraklja postane simbol za nemoralnost kraljeve družine (umor Ojdipovega predhodnika Laja). Tudi epidemija v Atenah 430 pr. Kr., ki jo opisuje »trezno empiričen«¹ zgodovinar Tukidid (in je npr. pokosila tudi Perikleja), sproži številne spekulacije in teorije zarote. Motiv skrivnostne bolezni kot odraz moralne izprijenosti ali nespoštovanja bogov je v starogrški mitologiji torej pogost.

Starozavezni nauk glede bolezni izpostavlja človekovo omejenost, obenem pa tudi razkriva skrivnostno povezanost med boleznijo in grehom. Preroki slutijo, da more imeti bolezen tudi odrešujoč pomen za lastne grehe in za grehe drugih; tako so bolezen doživljali s pogledom na Boga, od katerega je človek prosil ozdravljenja. Manj znana pa je zelo zgodnja Origenova († ok. 253) razlaga bibličnega poročila o Gospodovem naročilu Mojzesu in Aronu glede gobavosti (4 Mz 13). Zgodnjekrščanski razlagalci so v gobavosti kaj kmalu videli predvsem metaforičen pomen, ki se tiče duhovnih »bolezni«.

Origen v ospredje svoje interpretacije postavi simbolizem bolezni gobavosti, ki govori o anatomiji duhovne obolelosti/okuženosti. Aleksandrijski učenjak na podlagi bibličnega poročila shematiizira šest vrst gobavosti, ki jih razdeli v tri pare (v tem življenju ozdravljive in neozdravljive). Prva vrsta pomeni ranjenost duše, ki po grehu obdrži določene posledice, brazgotine, ki jih moramo vsakič znova prinašati pred velikega duhovnika, Kristusa, da jih zdravi. Druga vrsta gobavosti simbolizira umsko nedojemljivost, ki nastane zaradi greha in se konča v protirazumskih dejanjih. Tretja vrsta pomeni nečistost duše, ki buhti v nečistih poželenjih in grešnih mislih: tudi če se po milosti vere in z odpuščanjem grehov ozdravi, ostaja brazgotina kot znamenje preteklega greha. Četrta vrsta bolezni predstavlja gorečo slo po človeški slavi. Peta vrsta predstavlja tistega, ki nima Kristusa za svojo glavo, ampak npr. Epikurja, in ga tako goni užitek; ker napade brado, pomeni, da ta bolezen napade tudi že zrele ljudi. Šesta vrsta gobavosti se pojavi, ko se duša najprej že očisti bolezni, pa jo doletijo nove.

Origenova eksegetska homilija *Hom. in Lev. 8*, sprva sestavljena v grščini, ohranjena pa zgolj v latinskem Rufinovem prevodu,¹ najprej izpostavi Kristusovo zdravilsko vlogo, ki jo izvršuje z Božjo besedo. Nadaljuje z razlago zakonov glede očiščevanja porodnice (3 Mz 13), čemur pripiše

1 Kritična izdaja: Borret, Marcel, ur. 1981. *Origène. Homélie sur le Lévitique. Zv. 2.* Pariz: Cerf (str. 8–68).

mariološki pomen, večji del homilije pa je posvečen zakonom, ki urejajo položaj gobavcev (3 Mz 14), in njihovemu duhovnemu pomenu.

Origen, Hom. in Lev. 8 (4 Mz 12–13) (odlomki)

1. Gospodova trditev sama nas uči, da je v Svetem pismu Gospod Jezus Kristus imenovan »zdravnik«, saj v evangelijih pravi: »Zdravnika ne potrebujejo zdravi, temveč bolni. Nisem prišel klicat pravičnih, ampak krivične.« (Mt 9,12–13)

Vsak zdravnik ne pripravlja koristnih zdravil za telo iz zeliščnih zvarok, dreves ali celo iz mineralov in živalskih organov. Toda če kdo slučajno vidi ta zelišča, preden so pripravljena v skladu s stroko, ali če na njih naleti na poljih in v gorah, jih pohodi in gre mimo njih kakor mimo sena. Če pa bi jih videl v pravem redu znotraj medicinske šole, bi razumel, da vsebujejo nekaj zdravilnega ali koristnega, čeprav oddajajo neprijeten in mrzek vonj, pa tudi če še ne bi vedel, kakšno zdravilnost ali korist vsebujejo. To smo povedali o običajnih zdravnikih.

Pridi sedaj k Jezusu, nebeškemu zdravniku, vstopi v njegovo ambulanto, v njegovo Cerkev. Poglej številne, ki zaradi slabosti ležijo. Pride žena, ki je bila nečista od rojstva. (Prim. Mr 5,25; 3 Mz 12,2 sl.) Pride gobavec, ki je bil izločen iz tabora zaradi nečistosti svoje gobavosti. (Prim. Mr 1,40; 3 Mz 13,46) Iščeta zdravnikovo pomoč, da bi bila zdrava, da bi bila očiščena. Ta Jezus, zdravnik, je sam Božja beseda, on pripravlja zdravila za svoje bolne; ne iz zeliščnih napitkov, ampak iz skrivnosti besed (*verborum sacramenta*). Če kdo vidi ta zdravila besed (*verborum medicamenta*), neurejena po knjigah kakor po poljih, ne vedoč za moč posameznih besed, jih bo spregledal kakor stvari brez vrednosti, saj nimajo slogovne odlike. Kdor pa se deloma nauči, da je zdravilo za duše pri Kristusu, bo iz knjig, ki jih v Cerkvi beremo, razumel, da mora vsakdo iskati zdravilna zelišča po poljih in hribih, namreč moč besed, tako da bo vsakdo, ki je slaboten, lahko ozdravel, ne toliko zaradi zunanjih vejic in lubja, temveč zaradi moči soka v notranjosti. Poglejmo torej različna in mnogovrstna zdravila zoper nečistost porodnice in okužbe gobavca.

5. Najdemo šest vrst človeške gobavosti, šest sort, ki so opisane na ta način. Ali »se pojavi na koži telesa oteklina in se iz tega razvije gobavi izpuščaj na telesni koži«; (3 Mz 13,2) ali »gobavost se bo

razširila, da bo pokrila vso kožo od glave do peta«; (3 Mz 13,12) ali tretjič: »na telesni koži se naredi tvor in se spet zaceli, na istem mestu pa se pojavi bela oteklina«; (3 Mz 13,18–19) ali »opeklina od ognja« in potem, »ko se zaceli, bo pega postala bela ali bela z rdečimi pikami«; (3 Mz 13,24) ali petič: »ko ima mož ali žena gobavo mesto na laseh ali bradi«; (3 Mz 13,29) ali zadnja vrsta: »ko se rdečkasto mesto pojavi na goli glavi ali na čelu«, kar je »nastajajoča gobavost na pleši ali plešavem čelu«. (3 Mz 13,42) [...]

Te stvari, tako se mi dozdeva, se tičejo posameznih vrst greha in v njih bomo gledali madeže duše, ki se pojavijo zaradi grehov. Najprej je treba reči, da to predstavlja grehe, ki jih storimo v tem življenju; od nekaterih je mogoče ozdraveti, od drugih ne. Dalje, glede tega, kar bomo tudi po smrti nesli s seboj, je treba razumeti, da to pomeni, da so nekatere stvari tako vtisnjene v duše, da jih

foto: Simon Folke

Obred očiščenja gobavca v 4 Mz

ni mogoče izbrisati, spet druge pa so lahko očiščene po pregledu in presoji velikega duhovnika, ki mu ni mogoče ničesar prikriti in ki bo oprostil posamezne duše glede na to, kar bo v gobavih madežih videl, da je možno očistiti ali pa ni možno. [...]

Ko so telesne rane ozdravljene, za sabo pogosto pustijo znamenje, ki se imenuje brazgotina. Le redko se zgodi, da se nekomu po ozdravitvi ne pojavi znamenje. Zdaj pa pojdi onkraj »sence postave« k njeni resnici in sprevidi, kako je ranjena duša ozdravljena, čeprav ima na mestu rane brazgotino. Te brazgotine ne vidi zgolj Bog, marveč tudi tisti, ki so od njega prejeli milost, s katero lahko razlikujejo slabosti duše, torej razlikujejo med dušo, ki je ozdravljena tako, da nima več sledi rane, in med dušo, ki po ozdravitvi na istem mestu še vedno nosi znamenje nekdane bolezni. •••

BIBLIČNA SKUPINA ŽUPNIJE SV. ŠTEFANA VIPAVA

V Župniji Vipava deluje svetopisemska skupina od 1. 2. 2006. Od ustanovitve do maja leta 2012 jo je vodil g. Bogdan Vidmar, ki je takrat prejel drugo poslanstvo v škofiji Koper. Jeseni istega leta je prevzel vodenje biblične skupine g. Lojze Furlan, ki je bil poleti tega leta nameščen za župnika naše župnije sv. Štefana Vipava.

V tem obdobju smo obravnavali različne teme. V prvem letu srečevanja z besedili Svetega pisma smo najprej prebirali in premišljevali poglavja o podobah Boga v Svetem pismu, o vlogi človeka v tej knjigi, o stvarjenju, o Jezusu – popolnem daru. V letu 2008, ki je bilo posvečeno apostolu Pavlu, smo začeli obravnavati Apostolska dela in Pisma apostola Pavla (do leta 2010). V letu 2010/2011 smo spoznavali različne svetopisemske osebe Stare in Nove zaveze. V letih od 2012/13 do 2014/15 smo obravnavali celoten Markov evangelij. Načrtno smo brali kratke odlomke po metodi *lectio*

divina, ki vključuje štiri korake: branje, premišljevanje, molitev in premišljevanje v srcu. V letu 2015/16 smo ponovno začeli brati Apostolska dela, saj se nam je pridružilo več novih članov in smo začutili potrebo, da jim tako približamo jezik Svetega pisma, razširimo uvid v zgodovino odrešenja ter njim in nam, starejšim članom, osvetlimo in učvrstimo kontekst posameznih besedil Svetega pisma. V letu 2018 smo začeli z branjem Pisma Rimljanom in ga zaključili v letu 2018/19. V letošnjem letu smo začeli s Prvim pismom Korinčanom. Srečanj se udeležuje do 20 članov. Dobivamo se v župnijskem domu od oktobra do maja vsak ponedeljek po sveti maši in molitvi večernic. Srečanje začnemo z branjem poglavja obravnavanega dela Svetega pisma. Sledi razlaga gospoda župnika. Nato v tišini vsak sam prebere, premišljuje o vsem slišanim: doživljanje Božje besede, kako se ga je dotaknila, ga nagovorila

Svetopisemska skupina na srečanju

Svetopisemska skupina župnije sv. Štefana Vipava

Zaključno romanje 2019 v cerkvi sv. Hieronima v Kozani

v konkretnem življenju ... Vse to lahko v razpravi deli s preostalimi. Bistvo srečevanja skupine je, da se o kraljestvu evangelija pogovarjamo. Sveto pismo bere vsak sam, ko pa se o njem pogovarjamo, poslušamo sogovornika, lahko razberemo, kako se je Božja beseda po Svetem Duhu razodela, razjasnila njemu. Tako v skupini vidimo, kako isti odlomek vsakemu pove nekaj drugega. To nas lahko bogati, če pozorno poslušamo, če se ne kritiziramo, se dopolnjujemo in spoznavamo, kaj nam, meni, tebi govori Jezus danes. Kako naj živim danes, jutri po Božji besedi, po Božjem načrtu. Tu bi ponovila pravilo: »Med besedo in molkom izberi poslušanje« (B. A. Novak). Z leti smo se člani skupine postopno zblížali in se učimo drug drugega sprejemati takega, kot je – kot smo.

Člani svetopisemske skupine smo dejavni tudi v župniji. Sodelujemo pri branju beril in prošnji pri ponedeljkovih svetih mašah, sooblikujemo bogoslužje na nedeljo Svetega pisma in enkrat v letu, na četrtek pred prvim petkom, pripravimo molitveno uro pred Najsvetejšim.

Vsako pastoralno leto se duhovno obogatimo z udeležbo na svetopisemskem vikendu, na katerega povabimo tudi druge župljane. Letos smo bili v Ilirski Bistrici. Pri sestrah notredamkah nam je preroka Amosa približal dr. Alan Tedeško.

Letna srečanja zaključimo z romanjem na kraje, ki so povezani s člani naše skupine. Letos načrtujemo obisk in ogled cerkvice sv. Barbare nad Hotedršico.

Srečanje z Božjo besedo je izziv za osebno in duhovno rast tako posameznika kakor tudi naše skupine. Pri vsem tem se zavedamo pomembnosti vloženega dela in truda gospoda župnika in smo mu za vse spodbude zelo hvaležni. Svojo duhovno obogatitev moramo kazati navzven med ljudmi, s svojim pričevanjem in življenjem.

Skupina ostaja odprta za vse, ki želijo poglobljati znanje in sporočilo Svetega pisma. •••

foto: www.lumoprojekt.com

TIPI TOP

Zgodba o Marti

Evangeljski odlomek o Marti je v Lukovem evangeliju (10,38sl.). V nasprotju z avtorji drugih evangelijev Luka na začetku evangelija omenja metodo in namen pisanja: poroča o dogodkih, ki so se zgodili med nami, in sicer kot zgodovinar. Vendar poglobitveni namen Lukovega poročila ni pisanje zgodovinske kronike, temveč oznanjanje veselega sporočila, zato je Luka najprej služabnik Besede, šele nato zgodovinar. S takim pristopom, ki ga lahko imenujemo tudi zgodovina odrešenja, pa zgodovinskim dejstvom, ki jih omenja, ne jemlje empirične vrednosti.

Omemba dejstva, da je v odlomku imela s postrežbo opravka ženska ter da se je vse dogajalo v zavetju zgradbe, odseva realnost družbenega in socialnega konteksta Lukovega poročila. Ženske so bile v Jezusovem času vzgajane predvsem

za domačo kuhinjo, tj. opravljanje domačih del. Ženskam se zaradi prepovedi udeleževanja javnega življenja in bogočastja, za razliko od moških, skoraj ni bilo treba ukvarjati s preučevanjem Postave. V mnogih pogledih so bile izenačene s sužnji in otroki. Za žensko je bilo nedostojno, če je prevečkrat zapuščala domačo hišo, »Bog ne daj« brez pokrivala, za moškega še bolj, če jo je v javnosti nagovarjal. Neki judovski spis iz 2. stoletja uči, da se je pravi Jud bil dolžan Bogu vsak dan zahvaliti za to, da ga ni ustvaril kot žensko. Podobno mnenje o ženskah je mogoče razbrati iz trditve Jožefa Flavija, znamenitega judovskega zgodovinarja, Jezusovega sodobnika, ki pravi, da je ženska v vseh pogledih manj vredna kot moški. Takim trditvah lahko mirne vesti pripišemo določeno mero cinizma in samovšečnosti, saj je po drugi

¹ Besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin. Zbirko skečev z (izvirnim) naslovom A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible je napisala Martha Bolton. Skeč je umeščen v kontekst s kratkim biblično zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom, ki ga je napisal Samo Skralovnik.

strani znano zgodovinsko dejstvo, sicer časovno manj oddaljeno, da je imel Juda Patriarh, redaktor Mišne, sam tako izobražene hčerke, da so njegove študente poučevale o pravilni izgovarjavi, besednem zakladu in o pravilih naglaševanja hebrejskega jezika. Vsekakor je iz pripovedi o Marti mogoče razviti oba pogleda: Marijo, ki predstavlja ukalupljeno in pričakovano podobo kuhinjske žene, in Marto, ki predstavlja podobo napredka v odnosu do žensk, katerega pomemben znanilec je bil gotovo Jezus.

Osebi: MARTA, MARIJA

Ekspozicija: Marta ima polne roke dela s posodo in pladnji. Marija stoji ob strani.

MARTA: Marija! Boš pomagala streči gostom ali ne?!

MARIJA: Takoj! Vendar bi rada še ...

MARTA: Gostom dotočila pijače! (*Ji poda vrč.*) Le urno!

MARIJA: Ampak rada bi bila z Jezusom!

MARTA: A jaz pa ne?! A prej je treba poskrbeti še za toliko reči: pomiti posodo, pomiti tla, gostje čakajo ... Ogromno je še za postoriti!

MARIJA: Ti vedno misliš le na to, kaj je treba še narediti, Marta. Jezus je na obisku. Delo lahko počaka.

MARTA: Tebe vedno čaka. Misliš, da Jezusu nista vseč pospravljena hiša in dobra večerja?

MARTA: To že. A najprej bi mu rada povedala, kako zelo ga imam rada, in s tem dišečim oljem bi mu rada pomazila glavo in noge.

MARTA: Ja. In usedel se bo na zamazan stol!

MARIJA: Ampak, Marta, Jezus bi rad, da mu poveš, da ga imaš rada.

MARTA: Saj ve, da ga imam!

MARIJA: Vseeno bi rad, da mu poveš! Zato sem tudi kupila to dišeče olje.

MARTA: Kaj pa preostali gostje? Bodo sedeli lačni in gledali v umazana tla?

MARIJA: Pomagala ti bom. Obljubim. Ampak potem. (*Odide.*)

MARTA (*začne pometati*): Saj vem, da bi morala z Marijo k Jezusu, da bi mu povedala, da ga imam rada, ampak toliko je še vsega. Gostje ne smejo biti lačni. Čaka me še cel kup perila. In posoda! Že vse

popoldne se namaka v lijaku. Saj bo še zarjavela. Prav nič si ne morem oddahnuti, res ne.

MARIJA (*se vrne*): Marta, pridi z mano. Daj no.

MARTA: Saj bi rada, Marija, res. Ampak bojim se, da mi bo zmanjkalo časa.

MARIJA: Saj sem rekla, da ti bom pomagala, ko bo Jezus odšel. Pridi malo poklepetat z njim, potem bova imeli še dovolj časa za čiščenje.

MARTA (*vzdihne*): No, prav. Pridem. Kar pojdi naprej, takoj pridem za tabo. Samo pometem še do konca. In stopnice pomijem.

MARIJA: Prav! (*Krene.*)

MARTA: Samo pometem še do konca. In stopnice pomijem. Potem pa še posodo ... In potem pridem.

MARIJA: Dobro. (*Krene.*)

MARTA: Saj bom takoj. Le par minut za pometanje, pa za stopnice, posoda mi ne bo vzela več kot četrte ure. Aja, pa še sladico pripravim. Tako, da ... Ti kar pojdi, takoj pridem za tabo.

MARIJA (*nervozna*): No, prav. (*Krene.*)

MARTA: Saj sem že skoraj gotova. Še posoda, pa sladica ... aja, pa še perilo. Vse bo, kot bi mignil.

MARIJA (*ji prekipi*): Ja, prav, Marta, pa počisti celo hišo! Naj bo generalka!

MARTA: Si zmešana. Niti pod razno! A Jezus naj pa čaka! ...

foto_www.LumoProject.com

Samo ljubezen ustvarja. Duhovna dela usmiljenja

Fabio Rosini, Založba Emanuel

Duhovna dela usmiljenja v knjigi *Samo ljubezen ustvarja*, ki je izšla pri založbi Emanuel, oživijo pred nami na preprost in jasen način, primeri iz vsakdanjega življenja pa nam pomagajo vsebino prepoznavati tudi v našem vsakdanjiku.

Avtor knjige *Samo ljubezen ustvarja* je

duhovnik Fabio Rosini, ki je odgovoren za Center za duhovne poklice v rimski škofiji. V razlagi duhovnih del usmiljenja pokaže, da je študijsko dobro podkovan, na poljuden način vplete tudi znanje, ki ga je v času študija pridobil na Papeškem bibličnem inštitutu. Leta 1993 je za mlade osnoval skupine o desetih Božjih zapovedih in nato o sedmih znamenjih v Janezovem evangeliju ter jim tako približal dve nerazdružljivi poti na poti iskanja ali ponovnega odkrivanja vere. Fabio Rosini je poznan po razlagah nedeljskega evangelija za vatikanski radio, imel pa je tudi več oddaj o svetopisemskih in duhovnih tematikah, ki so jih v različnih skupinah uporabili kot poti za rast v krščanskem življenju. Don Fabio je eden najbolj znanih oznanjevalcev evangelija ne le v Italiji, ampak po vsej Evropi, kot je v predgovoru o njem zapisal njegov duhovni učitelj p. Marko Ivan Rupnik. V svojih nagovorih se dotika tudi ljudi, ki še nikoli niso stopili v cerkev: »Rosini je živa priča, ki potrjuje, da je danes izredno ugoden čas za resnično versko in duhovno globoko oznanilo. Ob njegovih nagovorih prihaja do resničnih spreobrnjenj.«

O duhovnih delih usmiljenja je Don Fabio govoril na vatikanskem radiu, sočasno pa enkrat mesečno tudi mladim iz rimske škofije. Na željo mnogih je vedno aktualno temo del usmiljenja zapisal tudi v knjigi *Samo ljubezen ustvarja*, ki je napisana tako, kot bi ga poslušali v živo, in gre za pristno modrostno zvrst pisanja, kot je še zapisal p. Rupnik: »Rosini dobro ve, da življenje ne sledi teorijam, ampak modrosti, ki prihaja iz življenja.«

Živimo v zmedenem svetu, polnem nasprotij, v svetu, ki z eno roko daje in z drugo jemlje, z eno zdravi in z drugo mesari. Don Fabio nam v knjigi osvetli izvir resnične ljubezni, v nas prebudi zavest, da smo ljubljene Božji otroci, in se ustavi ob vsakem od posameznih duhovnih del usmiljenja, ki so neločljiva povezana s telesnimi deli usmiljenja. »Usmiljenje pa se ne rodi iz človeka, temveč iz mojega odnosa z Bogom.« Usmiljenje je dejansko Božje delo v človeku. Dela usmiljenja so aktualizacija kreposti ljubezni, so delo Svetega Duha v nas. Svetovati, učiti, svariti, tolažiti, odpustiti, potrpeti in moliti so dela, ki se bližnjega dotaknejo v njegovi duhovni resničnosti, v psihičnem in duhovnem delu osebe.

V knjigi poglobljeno spoznamo duhovna dela usmiljenja. Pri vsakem delu najprej konkretno vidimo, s kakšno duhovno revščino se je treba spopasti, nato pa so razloženi nadomestki za posamezno delo usmiljenja. Ob branju jasno spoznavamo, kje pogosto zgrešimo, ko izhajamo iz sebe, iz svojih predstav, ne pa iz odnosa z Bogom. Potem pa odkrivamo resničnost teh del in po kateri poti bomo prišli do milosti, da jih bomo zares uresničevali. »Prvo razločevanje pa je v tem, da se spominjamo, kako zelo potrebujemo Boga in njegovo usmiljenje.«

V življenju doživimo najglobljo srečo, ko za nekoga poskrbimo, saj samo ljubezen resnično osrečuje, kot je dejal sv. Maksimiljan Kolbe, preden so ga umorili v Auschwitzu: »Samo ljubezen ustvarja!« Samo ljubezen daje čudovito obliko vsemu, kar delamo. Naša dejanja so lahko tudi majhna, toda če se rodijo iz Boga, rešujejo svet, saj mu dajejo okus.

Ljubezen »se rojeva sredi grenkih špranj tvojih lastnih omejitev«, zaključuje knjigo Don Fabio in doda: »Če ne postavljaš ovir, se te špranje preobrazijo v odprta vrata, preko katerih se naučiš ljubiti šibke. Oči se ti odpro v nemoč drugega, začutiš njegovo težo, njegovo bolečino. Tam se pojavi skrbnost, ki poteka od slabotnega k slabotnemu. Božje usmiljenje išče našo revščino in jo ljubi. In ko je naša revščina ljubljena, se spremeni v usmiljenje.« ...

YOUCAT BIBLIJA. Biblija za mlade katoliške Cerkve

Ognjišče, Slomškova založba

Sveto pismo vedno znova preseneča s svojo aktualnostjo in relevantnostjo. Tudi največji skeptik mora priznati, da je to knjiga, ki že več tisočletij ne preneha biti največji bestseller v zgodovini pisane besede. Toliko narodov, držav, civilizacij in ideologij je že vstalo in padlo, besede

Svetega pisma pa ostajajo žive še danes. Starodavna trdoživost in hkrati sveža mladostnost Božje besede odsevata tudi v številnih izdajah, ki napolnjujejo širno morje kultur, jezikov in starosti. Nov primer tega je *Biblija za mlade katoliške Cerkve*, ki je nastala pod okriljem fundacije YOUCAT.

Kot kaže že sam naslov, je tovrstna izdaja Svetega pisma namenjena prvenstveno mladim. Toda to nas ne sme napeljati, da bi *Biblijo za mlade* označili za otročjo in neresno. Kajti predgovor je napisal sam papež Frančišek, ki na svoj značilni neposredni način nagovarja bralce: »V rokah torej držite nekaj Božjega: knjigo, ki je kot ogenj! Knjigo, po kateri govori Bog. Zapomnite si: Biblija ni na svetu zato, da bi jo postavili na knjižno polico, ampak da bi jo imeli pri roki ter pogosto brali iz nje, vsak dan, tako sami kot v skupinah ...«

Biblija za mlade je tak dragocen poskus, da bi »besede življenja« približali sedanjim generacijam mladih in pri tem ne izgubili njihove presunljive globine. Kot poudarja papež: »Berite pozorno. Ne ostajajte na površju kot pri kakšnem stripu! Vprašajte se: kaj to pove mojemu srcu? Ali mi Bog po teh besedah govori? Se me dotika v globinah mojih hrepenenj? Kaj moram storiti?«

Načela, ki jih izpostavlja Frančišek, so pri tej mladinski izdaji Biblije zagotovo upoštevana. Snovalci niso padli v past, da bi Sveto pismo na silo prikrojili modernemu okusu, ki tako pogosto hlepi po plitvih, instantnih rešitvah. Namesto tega so ohranili zrel in preizkušen jezik slovenskega standardnega prevoda, ga primerno skrajšali in izbrali najpoglavnejše odlomke. Te spremljajo privlačne

ilustracije, ki so dovolj minimalistične, da ne vlečejo stran od besedila, in dovolj slikovite, da nudijo pomoč za lažjo predstavbo o prebranem.

Ob robu so komentarji in povezane misli raznih teologov, svetnikov, papežev in čisto običajnih vernikov, kar dodatno osvetljuje tematiko posameznih odlomkov. Prav tako je na začetku vsake knjige in literarne zvrsti na voljo kratek in jedrnat uvod. Veliko je tudi fotografskega gradiva, preglednih zemljevidov, časovnic in čisto konkretnih nasvetov za branje Svetega pisma. Vse skupaj je združeno v priročen format, ki omogoča vsakdanjo rabo, bodisi doma ali na poti.

Biblijo za mlade priporočamo tako mladim v Cerkvi kakor vsem drugim, ki se hočejo podati na vznemirljivo in nagrajujočo pot poglobljenega branja Božje besede, a še ne vedo, kje in kako bi začeli. Sicer je res, da živimo v času vsesplošne naglice in preobremenjenosti, kar gre tudi na račun kakovostnega branja. Po drugi strani pa smo vsaj v našem prostoru deležni privilegija, da lahko vsakdo pristopa k Svetemu pismu in v njem najde hrano brez roka uporabe. *Biblija za mlade* je eden izmed teh številnih možnih pristopov, ki nudijo nam, sodobnim bralcem, možnost, da odpremo srca Božji besedi. Kakor pravi papež Frančišek: »Le tako lahko Božja beseda spremeni naša življenja, postane velika in lepa.« ♦♦♦

Ste zasledili kakšno zanimivo knjigo, pa niste prepričani, ali je primerna, kakovostna? Pošljite nam predlog in za vas bomo pripravili kratko recenzijo, predstavitev knjige. Morda pa ste sami prebrali kakšno dobro delo in bi ga želeli deliti z drugimi? Pošljite nam svoje razmišljanje in predstavitev knjige, z veseljem jo bomo objavili.

Veliko svetopisemske literature in uporabne povezave najdete na: <https://eksegeza.net/index.php/biblicna-literatura-in-gradiva>

Cerkvene dokumente in druge vire najdete na: <https://biblicnogibanje.si/biblicni-dokumenti-in-viri/>

Pri združenju Delavnic molitve in življenja označajo Božjo besedo in si prizadevajo, da bi bila vir navdiha in, tolažbe ter bi usmerjala življenje udeležencev. Med trajanjem delavnic jim je vsak dan na voljo en odlomek, da ga premišlujejo in živijo s pomočjo *Kratke pedagogike*. Lahko si predstavljamo, da tistim, ki štiri mesece, kolikor traja en cikel delavnic, redno berejo Božjo besedo, postane Sveto pismo najdragocenejši zaklad njihovega življenja. Delavnice želijo ustvariti resnično mistiko za Božjo besedo, zato je pomembno zavedanje, da bralec med branjem posluša Boga. Gospod mu govori, kot govori oseba osebi. V nadaljevanju sledi občestvena molitev voditeljcev DMŽ ob odlomku iz preroka Nehemija.

»Ušesa vsega ljudstva so bila obrnjena h knjigi postave.« (8,3b)

Gospod, kaj mi želiš danes povedati? Pomembno je, da so moja ušesa odprta za tvoj glas in da te predstavljam na prvo mesto ter ravnam in se odločam po tvojih zapovedih. Ali so zaradi tega, ker sem tvoja učenka, moje poti drugačne? Je tvoja beseda res moje vodilo? »Če me ljubite, se boste držali mojih zapovedi.« (Jn 14,15) Moj Bog, želim te ljubiti z vsem življenjem. Šele tedaj bom dokazala ljubezen do tebe. Takrat bom vedela in ti boš vedel, da te zares ljubim. Gospod, naj bodo tudi moja ušesa vedno obrnjena h knjigi postave. Amen.

JANJA MILETIČ, voditeljica DMŽ

O, Gospod, ko bi se tudi moje ljudstvo enodušno zbralo v naši župnijski cerkvi in reklo našemu duhovniku, naj prinese Sveto pismo, ki si nam ga zapovedal. O, ko bi zahrepenelo po Tebi in se dalo poučiti od Tebe. O, ko bi se oprlo samo nate, moj Gospod. Kdaj bo prišel ta dan, Gospod? Naj vztrajam v pričakovanju tega dneva. Naj bom pripravljena na ta dan, saj vem, da pride. Tvoja dobrota, Gospod, je nedoumljiva. Amen.

JANA BARBA, voditeljica DMŽ

Ti, Gospod, veš, kam so danes obrnjena ušesa vsega ljudstva? K novicam o virusu, k dogajanju v politiki, k vestem o odprtih trgovinah, k poučevanju in delu na daljavo, k skrbi za denar. Ti, ki nas imaš neizmerno rad, pa slišiš tudi tiste, ki molijo. Vidiš jih z maskami pristopiti k svetemu obhajilu, v njihovih rokah držati Sveto pismo in delati dobra dela. Vidiš tiste, ki so zatopljeni v odnos s Teboj, vidiš v globine njihovih src. Ko sem jo videla s solzami v očeh na obisku pri ostareli mami, utrujenega zdravnika pomagati bolnim, ko so

njene razprostrte roke pošiljale objem na daljavo, ko sem videla ljudi, ki so odpuščali in ljubili, takrat sem vedela in vem, da ostajaš z nami, naš Ljubeč Očka, čeprav nismo vedno in vsi obrnjeni Vate! Blagoslavljal nas in varuj! Amen.

MAGDA SEVER, voditeljica DMŽ

Ljubljeni Oče, ti si zame vrata, ki me vodijo v večno življenje. Oče, prosim te, obnovi v meni nesebično ljubezen, pogum, ponižnost in dušni mir. S temi darovi se bom zmogla dotakniti src ljudi ter širiti vero in zaupanje vate. Nakloni mi milost Svetega Duha, da bom z njegovo pomočjo izpolnjevala zapovedi in tako pomagala graditi nov svet pravičnosti, svobode in ljubezni. Zagotovo ne bom vedno videla sadov, vendar zaupam, da me boš vodil in mi naklonil vso potrebno milost. Ti odpri oči in obnovi srca ljudi, da bodo videli in občutili tvojo ljubezen in zvestobo. Amen.

DAVORINA ŠULIGOJ – PRINČIČ, voditeljica DMŽ

Dobri Gospod, tudi sam želim slišati tvoj glas in zato obračam svoje uho proti tebi. A kako pogosto se mi zgodi, da privrejo drugi glasovi in kakor bučni vihar prekrijejo Tvojo besedo. Ti glasovi me vznemirjajo, strašijo in me kot vrtinec vlečejo proč od Tebe. Zato se obračam nate s prošnjo, da izostriš sluh mojega srca. Naj te prepoznam med vsemi drugimi. Izprazni mojo notranjost in spet naj zaslišim tvoj glas, ki me vedno pomirja, mi daje upanje in moč. Tvoja beseda namreč zveni kakor klic očeta, ki svojemu sinu sporoča, naj se ne boji, ker je on z njim. Je kakor glas zaljubljenca, ki svoji izbranki šepetaje govori na uho: »Ljubim te!« Je kakor mati, ki svojega otroka privije nase in ga hrani s svojim telesom. Ta beseda si ti sam, moj Bog. Želiš biti z menoj, želiš me vključiti v neskončni krog neslutene ljubezni Svete Trojice. Hvala. Naj ostanem vedno v tebi, da boš lahko tudi ti z menoj. Amen.

STANE KOBAL, voditelj DMŽ

V Besedi, ki je danes pred menoj, mi govoriš o vratih. Vrata so izredno pomemben sestavni del bivališča. Omogočajo mi, da se srečava Ti in jaz v osebnem pogovoru. Tako dobivam moč in milost, da lahko hodim za Teboj. Vrata moram tudi odpreti in ponesti to duhovno bogastvo v svet, med brate in sestre, s katerimi se srečujem. V tem trenutku te prosim, bodi do nas usmiljen in ko se bo končala pot našega življenja, odpri, prosim, vrata nebeškega doma mojim dragim in meni. Amen.

BR. MARJAN POTOČNIK, voditelj DMŽ

BIBLIČNI VIKEND V KANČEVCIH

od 2. do 4. oktobra 2020

VODI Maksimilijan Matjaž s sodelavci

Božja beseda mi odpira oči za darove življenja

Čas korone je zaznamoval naše življenje. Razkril je človekovo krhkost in omejenost. Spreminjajo se navade. Na preizkušnji je tudi vera. »Ti ni mar, da se utapljam?« (Mr 4,38) Marsikaj bo odmrlo, a rojevalo se bo novo. »Iščite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravičnost.« (Mt 6,33) Bomo prepoznali kali novega življenja? »Tretji dan je povzdignil oči in od daleč zagledal kraj.« (1 Mz 22,4) Gospod nam podarja čas upanja, da se osvobodimo lažnih potreb in zahrepenimo po življenju z Njim. »Zdaj je naša rešitev bliže kakor takrat, ko smo vero sprejeli.« (Rim 13,11)

Skupaj z Abrahamom in Pavlom bomo odkrivali Božjo govorico zase in za Cerkev v tem času stisk in preizkušnje. Bog nas ne neha vabiti v deželo življenja. Polno bomo zaživel takrat, ko bomo sprejeli Dar, ki nam je pripravljen. Kot pripravo na biblično srečanje berite 1 Mz 17–22; Mr 4; Rim 12–13.

Posebej vabljeni člani bibličnih skupin, biblične zaveze, biblične šole in bralci Božje besede.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

jana.podjavorsek@rkc.si;
www.biblicnogibanje.si

Skupaj z ekipo **DOMA DUHOVNOSTI KANČEVCI** bomo zagotovili, da bo srečanje potekalo skladno z aktualnimi epidemiološkimi predpisi. Če razmere ne bodo dopuščale večjega števila udeležencev, bomo poskrbeli za spletni prenos glavnih dogodkov.

ZANIMA ME

Postavite nam vprašanje; morda vas že dolgo vznemirja kakšno, povezano s Svetim pismom? Morda ste pri maši v berilih naleteli na besede, ki jih ne razumete, in želite dodatno pojasnilo? Pišite nam na poštni (**Poljanska 2, 1000 Ljubljana**) ali elektronski naslov (**info@biblicnogibanje.si**).

Zavod Biblično gibanje si prizadeva, da bi bilo SVETO PISMO (BR 22) čim širše dostopno.

Širiti in razlagati Sveto pismo v občestvu Cerkve. Pospeševati raziskovanje, študij ter izobraževanje na vseh področjih biblične kulture. Povezati biblične skupine.

Biblična zaveza

Skupnost bralcev, ki se med seboj podpirajo pri branju, poslušanju in premišljevanju Božje besede.

Biblične skupine

Različni pripomočki in metode za delo s Svetim pismom ter ideje za delo v bibličnih skupinah.

Biblična šola

Odgovor na spodbude papeža Frančiška, kako vsak dan brati Sveto pismo v občestvu Cerkve.

NAROČI ZDAJ

BOŽJA BESEDA DANES

Revija
Bibličnega gibanja

Odkrijte bogastvo Svetega pisma in lepote življenja z Božjo besedo.

